

Pedagogisch beleid in praktijk op locatie Okidoki

Dit pedagogisch werkplan is bedoeld voor de pedagogisch medewerkers en de ouders van ons kinderdagverblijf.

Contactinformatie en een algemene beschrijving van de locatie:

Naam: Okidoki
Adres: Stampioendreef 1
Woonplaats: 2661 SR Bergschenhoek
Telefoon: 085-111 92 02
Noodnummer: 085-111 92 00
Email: okidoki@dedroomplaats.nl
Contactpersoon: Silvia Wessels, silvia@dedroomplaats.nl

U vindt diverse belangrijke documenten terug op onze website: www.dedroomplaats.nl.

Bijvoorbeeld: de meest recente GGD-rapportage van de jaarlijkse inspectie en een digitale versie van de pedagogische visie, het pedagogische werkplan van de locatie en de prijslijsten/inschrijvoorwaarden en plaatsingsprocedure.

Onze vestiging Okidoki in Bergschenhoek is een klein en sfeervol kinderdagverblijf. In dit gebouw hebben wij één babygroep, één dreumesgroep, één peutergroep en één buitenschoolse opvanggroep. Wij vangen in onze BSO kinderen op van de drie basisscholen achter ons kinderdagverblijf. Onze vestiging is gelegen in een moderne woonwijk. Aangrenzend aan het gebouw is aan de voorzijde de buitenspeelruimte voor de dreumesgroep en peutergroepen en aan de achterzijde een aparte buitenruimte voor de babygroep. De BSO maakt gebruik van de achter speelplaats en de aangrenzende pleinen van de basisscholen.

Producten – opvangsoorten:

Wij bieden: hele - en halve dagopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang aan.

Bij Okidoki kunnen kinderen vanaf 8 weken tot de overgang naar het voortgezet onderwijs terecht voor pedagogische opvang. Dit alles afhankelijk van de bezettingsmogelijkheden.

Inhoud

1	Beleid in praktijk	5
2	De interactievaardigheden als leidraad voor ons pedagogisch handelen	5
3	De vestiging	13
3.1	Groepsindeling	13
3.2	Samenvoegen van groepen	16
3.3	Mentorschap	16
3.4	Vierogenprincipe	17
3.5	Calamiteiten	18
3.6	Openingstijden	18
3.7	Dienstroosters	18
3.8	Vaste gezichten	18
3.9	Afwijken van de beroepskracht-kind-ratio, de 3-uursregeling:	19
3.10	Toegangsbeveiliging	20
3.11	Extra dag(delen)	20
3.12	Medische hulp	20
3.13	Voertaal	20
4	Zorg en verzorging	20
4.1	Wennen	20
4.2	Persoonlijke spullen	21
4.3	Dagritme kinderdagverblijf	22
4.4	Dagritme buitenschoolse opvang	24
4.5	Traktaties	25
4.6	Verschonen en zindelijk worden	25
4.7	Slapen	26
4.8	Veilig slapen	27
4.9	Zieke kinderen	28
4.10	Medicijnen	28
5	Seksuele ontwikkeling	29
6	Activiteitsaanbod	30
6.1	Voorschoolse educatie	30
6.2	Opbrengst Gericht Werken.	32
6.3	Doorlopende ontwikkelingslijn	33
6.4	Verschillen tussen jongens en meisjes	33

6.5 Plezier in doen en ontdekken	34
6.6 Vallen en opstaan	34
6.7 Meer van hetzelfde	34
6.8 Het doen telt	34
6.9 Vrij spelen	34
6.10 Muziek	35
6.11 Bewegen – Lekker Fit	35
6.12 Uitstapjes	36
6.13 Buitenspelen	36
6.14 Risicovol (buiten)spel	38
6.15 Natuur & milieu	38
6.16 Creativiteit	39
6.17 Gebruik televisie en computer	39
7 Sfeer op de groep	39
7.1 Indeling en aankleding van de ruimte	39
7.2 Bijzondere momenten	40
7.3 Belonen en corrigeren	42
7.4 Kinderparticipatie	43
7.5 Regels en afspraken	44
7.6 Pesten	44
8 Oudercontacten	45
8.1 Het doel	45
8.2 Brengen en halen	45
8.3 Gesprekken	45
8.4 Schriftelijke informatie	46
8.5 Oudercontact momenten	47
8.6 Ouderadviescommissie	47
8.7 Exit enquête	48
9 Borging van de kwaliteit	48
9.1 Personeel en opleiding	48
9.2 Ondersteuning op de groep door andere volwassenen	48
9.3 Werkinstructies/protocollen	49
9.4 Niet tevreden? Vertel het ons.	50

9.5 Observatie welbevinden en ontwikkeling van het kind	51
9.6 Analyse van de pedagogische kwaliteit	52
9.7 Veiligheid en gezondheid	52
9.8 Deskundigheidsbevordering	53
10. Afsluitend.	53
11. Bijlage tijdelijke wijzigingen	54

1 Beleid in praktijk

Het algemeen pedagogisch beleid van De Droomplaats vormt het uitgangspunt voor de manier waarop wij dagelijks met de kinderen omgaan, dit is een apart document. Op basis hiervan stellen we dit pedagogisch werkplan samen en leggen dit voor aan de ouderadviescommissie. Hierin laten we zien hoe wij, de pm'ers, het algemeen pedagogisch beleid van De Droomplaats in praktijk brengen op onze vestiging. Wij stellen de behoefte van het kind hierbij steeds centraal.

Regelmatig, maar zeker één keer per jaar kijken we opnieuw samen met de ouderadviescommissie naar dit werkplan en passen het waar nodig aan. Dat doen we ook bij wijziging van het algemeen pedagogisch beleid. Soms moeten wij dit plan tijdelijk wijzigen, door bijvoorbeeld een andere groepsindeling of samenstelling. Dit doen wij in een bijlage met ingangsdatum en verloopdatum. U ontvangt separaat bericht van de tijdelijke wijziging, ingangsdatum en afloopdatum.

2 De interactievaardigheden als leidraad voor ons pedagogisch handelen

Wij werken vanuit de vier pedagogische basisdoelen voor de opvoeding. Wij zorgen ervoor dat kinderen zich emotioneel veilig voelen (1), geven ze de gelegenheid zich persoonlijk (2) en sociaal (3) te ontwikkelen en om zich de normen en waarden van onze samenleving eigen te maken (4).

Om deze doelen te verwezenlijken en zo goed mogelijk aan te sluiten bij zowel de individuele ontwikkeling en belevingswereld van een kind als bij het groepsproces, passen we de methodiek van de interactieprincipes toe. Het zijn vaardigheden en dit geeft ons de handvaten om de ontwikkeling van de kinderen optimaal te begeleiden en te ondersteunen. De eerste drie zijn de basisvaardigheden die we terug kunnen zien bij iedere pm'er, de laatste drie zijn de vaardigheden die de educatie betreffen. Deze vaardigheden zien we zeker terug bij de vakbekwame pm'ers die op een voorschoolse educatie (ve) groep werken.

Een laatst toegevoegde vaardigheid vanuit onderzoek is interactief voorlezen. Hierin pakken wij alle kansen om de taalstimulering optimaal aan te bieden.

Sensitieve responsiviteit (SR)

Andere woorden voor SR zijn: Warmte en ondersteunende aanwezigheid.

- De pm'er heeft oog voor de toestand en de signalen van het kind
- De pm'er weet signalen goed te interpreteren en reageert hier tijdig en adequaat op, het kind voelt zich hierdoor veilig en begrepen
- De pm'er is een veilige thuishaven voor het kind.

Wat doet de pm'er?

- De pm'er volgt het initiatief van het kind tijdens de interactie die ze met hen heeft
- De pm'er maakt contact met alle kinderen van haar groep door de kinderen aan te kijken
- De pm'er geeft kinderen een veilig gevoel door de kinderen aan te raken wanneer zij daar behoefte aan hebben (knuffelen en op schoot)
- De pm'er heeft aandacht voor de signalen van alle kinderen
- De pm'er laat merken dat zij de signalen van de kinderen ziet of hoort
- De pm'er reageert op het juiste moment op de signalen van de kinderen
- De pm'er helpt de kinderen bij het uiten en verwoorden van hun gevoelens
- De pm'er gaat door op de inhoud van wat het kind zegt.

Wat zegt de pm'er?

De pm'er schept een veilig spreekklimaat door het tonen van warme belangstelling. Zij geeft de kinderen emotionele steun en gaan door op de inhoud van wat het kind zegt. De pm'er reageert tijdig en adequaat (passend) op de kinderen. De pm'er zegt wat ze doet en ziet en wat het kind doet en voelt. Hierbij helpt zij het kind te verwoorden wat het bedoelt. De pm'er spreekt de kinderen persoonlijk aan en doet dit op een vriendelijke manier.

- De pm'er noemt kinderen bij de naam
- De pm'er verwoordt de gevoelens van de kinderen
- De pm'er verwoordt wat het kind ervaart of bedoelt
- De pm'er stelt de kinderen op hun gemak (bijvoorbeeld met complimenten)
- De pm'er vraagt naar de gevoelens en gedachten van de kinderen
- De pm'er verwoordt haar eigen gevoelens
- De pm'er benoemt dat ze het fijn vindt om de kinderen te zien.

Hoe zegt de pm'er dit?

- De pm'er spreekt op een vriendelijke toon
- De pm'er laat merken dat ze luistert (verbaal en non-verbaal)
- De pm'er gebruikt kleine woorden zoals: maar, toch, even,...)
- De pm'er gebruikt vriendelijke zinsconstructies (zullen we samen...?, wil je soms...?)
- De pm'er spreekt met de kinderen, niet tegen de kinderen
- De pm'er maakt oogcontact tijdens het spreken.

Respect voor de autonomie van het kind

Hoe laat de pm'er dit zien?

- De pm'er waardeert de kinderen als individu met eigen ideeën en perspectieven
- De pm'er is niet sturend en er wordt voldoende ruimte gegeven
- De pm'er stimuleert de kinderen actief om iets te doen.

Wat zegt de pm'er?

De pm'er verwoordt de gevoelens en gedachten van kinderen los van haar eigen perspectief. Zij laat de kinderen merken dat ze hen kent door individuele kenmerken te benoemen (thuisituatie, voorkeuren) en zij benoemt de talenten van kinderen. Ook vraagt zij de kinderen mee te denken over plannen, oplossingen, activiteiten. De pm'er gaat met kinderen in gesprek over een situatie (activiteiten, probleem, wens), maakt contact en benoemt wat zij gaat doen voordat zij een kind aanraakt.

- De pm'er laat ruimte voor onderhandelen
- De pm'er deelt complimenten uit
- De pm'er toont geduld en volgt het tempo van het kind
- De pm'er verwoordt het perspectief van het kind (hoe ziet het kind het?)
- De pm'er stimuleert het kind om zoveel mogelijk zelf te doen
- De pm'er bevestigt individualiteit (iedereen is anders, je mag er zijn)
- De pm'er toont waardering en respect
- De pm'er maakt oogcontact tijdens het spreken
- De pm'er laat merken dat zij luistert
- De pm'er noemt het kind bij de naam
- De pm'er spreekt vriendelijk (vriendelijke zinsconstructies en zinsintonatie).

Wat doet de pm'er?

- De pm'er stimuleert het kind om zoveel mogelijk zelf te doen
- De pm'er is geduldig en volgt het tempo van het kind
- De pm'er waardeert de ideeën en oplossingen van de kinderen
- De pm'er laat kinderen dingen op hun eigen manier doen
- De pm'er laat kinderen zelf ontdekken
- De pm'er waardeert alle kinderen om wie ze zijn
- De pm'er biedt de kinderen de gelegenheid om zelf te kiezen
- De pm'er stimuleert de kinderen om zelf plannen te maken en uit te voeren.

Hoe zegt de pm'er dit?

- De pm'er praat met de kinderen, niet tegen de kinderen
- De pm'er laat merken dat ze luistert
- De pm'er noemt het kind bij de naam
- De pm'er maakt oogcontact tijdens het spreken.

Structureren en grenzen stellen

Hoe laat de pm'er dit zien?

- De pm'er vertelt aan het begin van de activiteit wat de bedoeling is en hoe zij het gaat uitvoeren. Er zit een duidelijk begin en einde aan een activiteit
- De pm'er maakt duidelijk wat er van de kinderen verwacht wordt en zorgt er op een sensitieve manier en met respect voor de autonomie voor dat de kinderen zich aan deze verwachtingen houden
- De pm'er structureert en organiseert een situatie of activiteit zodat de kinderen er optimaal van kunnen profiteren.

Wat zegt de pm'er?

De pm'er weet de situaties, activiteiten en taken te structureren (wat komt eerst, wat daarna). Ze maakt aan de kinderen duidelijk wat de bedoeling is door het stapsgewijs uit te leggen. Ook stelt de pm'er tijdig, consequent en doortastend grenzen. Zo geeft zij effectief leiding aan de groep en heeft prettige controle over het gedrag van de kinderen. De pm'er spreekt gestructureerd (eerst, dan, daarom, omdat, als/dan) en controleert of haar boodschap bij de kinderen over komt. De pm'er spreekt duidelijk en verstaanbaar. De pm'er luistert en benoemt wat het kind zegt, voelt of bedoelt. Ook noemt ze het kind bij de naam en maakt oogcontact.

- De pm'er benoemt wat de regels en afspraken zijn die gelden op de groep (bijvoorbeeld over de +kamer of bij het naar buiten gaan)
- De pm'er legt uit waarom de regels en afspraken er zijn
- De pm'er benoemt gewenst gedrag
- De pm'er benoemt de volgorde van de activiteiten (wat gaan we eerst doen en wat daarna).

Wat doet de pm'er?

- De pm'er biedt structuur door een vast en herkenbaar dagritme te hanteren
- De pm'er maakt duidelijk wat de bedoeling is van een activiteit
- De pm'er heeft extra aandacht voor het bieden van structuur aan nieuwe kinderen
- De pm'er hanteert grenzen tijdig (voordat er ongewenste situaties ontstaan)
- De pm'er past rituelen en routines toe op de groep
- De pm'er ziet er op toe dat de regels en afspraken worden nageleefd.

Hoe zegt de pm'er dit?

- De pm'er spreekt gestructureerd door de woorden: eerst, dan, daarna, te gebruiken
- De pm'er gebruikt een positieve toon (zoals waardering wanneer een kind de regels goed naleeft)
- De pm'er legt verbanden uit met woorden zoals: daarom, omdat, als... dan...
- De pm'er spreekt duidelijk en verstaanbaar
- De pm'er controleert of de boodschap overkomt
- De pm'er noemt het kind bij de naam
- De pm'er maakt oogcontact tijdens het spreken.

Praten en uitleggen

Deze vaardigheid gaat vooral om de mate waarin een pm'er praat en uitlegt (kwantiteit), maar ook hoe zij dat doet (kwaliteit). Het gaat om de verbale interacties tussen de pm'er en het kind. Een pm'er die goed is in praten en uitleggen, praat niet alleen regelmatig maar stemt ook de timing en de inhoud van de interacties op begripsniveau af of op de interesse van de kinderen. Er is een rijk taalaanbod (veel benoemen, uitleg geven, meespelen in hoeken) en de interacties worden begeleid met taal (uitleggen, luisteren, samenvatten, spreekruimte scheppen).

- De pm'er stimuleert/creëert een dialoog, door middel van het stellen van open vragen
- De pm'er voert veel gesprekjes met kinderen
- De pm'er praat met de kinderen en niet tegen de kinderen
- De pm'er voert een dialoog (geen eenrichtingsgesprek)
- De pm'er stimuleert taalgebruik en taalbegrip van de kinderen en moedigt ze aan
- De pm'er begeleidt op een vanzelfsprekende manier haar interacties met kinderen met taal, hierdoor zet ze de kinderen aan tot nadenken en tot een hoger niveau taalgebruik (complexere cognitieve taalfuncties zoals vergelijken, redeneren, concluderen)

Wat doet de pm'er?

- De pm'er benut zoveel mogelijk situaties om in gesprek te gaan met kinderen (kansen grijpen)
- De pm'er moedigt de kinderen aan om zelf te praten
- De pm'er gaat door op wat kinderen zeggen
- De pm'er sluit aan bij het taalniveau van verschillende kinderen
- De pm'er zet kinderen die het aankunnen aan tot een hoger niveau van taalgebruik (redeneren, vergelijken).

Wat zegt de pm'er?

- De pm'er voert gesprekjes met de kinderen (dialoog)
- De pm'er benoemt wat zij ziet en doet
- De pm'er benoemt wat de kinderen zien en doen
- De pm'er verwoordt de gedachten en gevoelens van de kinderen
- De pm'er vult aan wat de kinderen zeggen met extra informatie.

Hoe zegt de pm'er dit?

- De pm'er herhaalt wat het kind zegt in de correcte bewoording
- De pm'er geeft uitingen van de kinderen aan met extra inhoudswoorden
- De pm'er praat met de kinderen en niet tegen de kinderen
- De pm'er maakt correcte en gevarieerde zinnen
- De pm'er stelt verschillende soorten vragen (open en uitnodigend, niet alleen gesloten vragen)
- De pm'er varieert met woorden door bijvoorbeeld synoniemen te gebruiken
- De pm'er noemt het kind bij de naam
- De pm'er maakt oogcontact tijdens het spreken.

Ontwikkelingsstimulering

Deze vaardigheid heeft betrekking op de stimulering van de persoonlijke competenties van de kinderen. Het gaat hierbij vooral om het stimuleren van iets extra's. Het stimuleren kan op verschillende vlakken zijn, bijvoorbeeld: motorisch, cognitief, taal en creatief. Dit stimuleren gebeurt bijvoorbeeld door de aandacht van de kinderen op bepaalde zaken te richten, door nieuwe activiteiten of spelmaterialen aan te bieden of door op nieuwe mogelijkheden van spelmaterialen te wijzen.

- De pm'er biedt nieuwe activiteiten en/of spelmaterialen aan
- De pm'er wijst op nieuwe mogelijkheden van spelmaterialen
- De pm'er stemt af van stimulering op aandacht, ontwikkelingsniveau en toestand van de kinderen
- De pm'er selecteert uitdagende speelmaterialen die gesprekken uitlokken
- De pm'er creëert kansen door warm en interactief contact.

Wat doet de pm'er?

- De pm'er benut spel voor de stimulering van de ontwikkeling van de kinderen
- De pm'er benut de inrichting van de ruimte om de kinderen iets nieuws te laten ontdekken
- De pm'er kiest voor spelmaterialen waarmee ze focus kan aanbrengen in de activiteiten van de kinderen
- De pm'er speelt mee tijdens rollen- en fantasiespel om verdieping aan te brengen in het spel
- De pm'er maakt gebruik van kansen die zich voordoen tijdens routines en mentor-momenten om ongepland aan de ontwikkeling van de kinderen bij te dragen
- De pm'er zorgt voor stimulering op de gebieden: taal, rekenen, sociale en emotionele ontwikkeling en zintuiglijke waarneming en motoriek
- De pm'er daagt de kinderen uit om problemen op te lossen
- De pm'er leest interactief voor in kleine groepjes.

Wat zegt de pm'er?

- De pm'er vraagt de kinderen naar hun eigen oplossing voor een probleem
- De pm'er vraagt zich hardop dingen af (hoe zou het kunnen dat...?)
- De pm'er biedt een rijk taalaanbod (benoemen, uitleggen, voorbeelden geven, woorden uitleggen)
- De pm'er stelt prikkelende vragen (open vragen, ontdek-vragen, vragen met "hoe", "wat", "waarom", "zou het kunnen dat...?", "wat zou er gebeuren als...?")
- De pm'er doet prikkelende beweringen (jouw laarzen passen mij vast ook wel).

Hoe zegt de pm'er dit?

- De pm'er geeft adequate feedback (helpen verwoorden, aanvullen, herhalen, doorvragen)
- De pm'er spreekt correct en verstaanbaar
- De pm'er spreekt gevarieerd (verschillende soorten zinnen, vragen, woorden)
- De pm'er noemt het kind bij de naam
- De pm'er maakt oogcontact tijdens het spreken.

Begeleiden van interacties tussen kinderen

De pm'er besteed aandacht aan positieve interacties tussen kinderen. Voorbeelden van positieve interacties zijn: samenwerken, naar elkaar luisteren, delen, om de beurt doen, een ander kind iets geven, helpen, troosten, knuffelen of een compliment geven.

- De pm'er reageert consistent (altijd, overal) positief op positieve interacties tussen kinderen die zich spontaan voordoen
- De pm'er bevordert zelf actief positieve interacties tussen kinderen door een situatie te creëren om de kans te vergroten, kinderen actief op elkaar te richten en kinderen aan te moedigen tot positieve interacties wanneer de gelegenheid zich voordoet
- De pm'er benoemt gedrag en de gevolgen van gedrag en gevoelens van de kinderen
- De pm'er beschermt beurten van de kinderen en speelt beurten door
- De pm'er spreekt kinderen persoonlijk aan om de kinderen bij het gesprek te betrekken.

Wat doet de pm'er?

- De pm'er merkt interacties tussen de kinderen op
- De pm'er reageert positief op (spontaan) positief contact tussen de kinderen
- De pm'er creëert situaties waarin kinderen samen spelen, delen, elkaar helpen of samen een plan maken
- De pm'er begeleid conflicten met het doel de kinderen zelf weer op weg te helpen.

Wat zegt de pm'er?

- De pm'er benoemt positieve interacties tussen kinderen
- De pm'er benoemt samenwerking tussen de kinderen (goede afspraken gemaakt)
- De pm'er verwoordt (gevolgen van) gedrag, gevoelens en gedachten van kinderen
- De pm'er bespreekt bij conflicten tussen de kinderen wat er gebeurde en zoekt samen met hen naar een oplossing
- De pm'er beschermt beurten van de kinderen en speelt beurten door
- De pm'er stimuleert gesprekken tussen de kinderen.

Hoe zegt de pm'er dit?

- De pm'er praat met de kinderen en niet tegen de kinderen
- De pm'er spreekt de kinderen persoonlijk aan
- De pm'er noemt het kind bij de naam
- De pm'er maakt oogcontact tijdens het gesprek.

Interactief voorlezen

De pm'ers richt op wat er op de pagina te zien is.

Bijvoorbeeld: Waar is de egel? Wijs maar aan! Zie je ook cadeautjes? Wijs maar aan! Zijn er ook slingers en ballonnen? Wijs maar aan! Open- en uitnodigende vragen stellen zoals: wat zou er in het cadeau zitten? Wat zou jij graag willen hebben? Had jij ook slingers op je verjaardag?

Het verhaal vormt zelf het uitgangspunt om met de kinderen in gesprek te gaan. Interactief voorlezen is een activiteit waar kinderen plezier aan beleven. Een krachtig middel om meer te leren over onze wereld en taal te stimuleren. Zinvol voor de latere leesvaardigheid.

Wat doet de pm'er?

- De pm'er bereid zich goed voor als ze een boek gaat voorlezen
- De pm'er biedt structuur tijdens het voorlezen door een vaste routine te gebruiken
- De pm'er stemt haar manier van voorlezen goed af op het taalniveau van het kind
- De pm'er stelt de interactie met en tussen de kinderen rondom het verhaal voorop tijdens het voorlezen
- De pm'er verlevendigt en verduidelijkt het verhaal door voorwerpen, stemgebruik en mimiek.

Wat zegt de pm'er?

- De pm'er maakt de kinderen nieuwsgierig naar het verhaal
- De pm'er schept ruimte voor de inbreng van de kinderen
- De pm'er nodigt de kinderen uit om te voorspellen hoe het verhaal verder gaat
- De pm'er reageert op de initiatieven van de kinderen en gaat hier op door
- De pm'er gebruikt verbale luisterresponsen (hmm? Oh ja? En toen?) en non-verbale signalen om de kinderen te laten vertellen
- De pm'er speelt de beurten van de kinderen door naar andere kinderen
- De pm'er koppelt de eigen ervaringen/inbreng van de kinderen aan het verhaal dat zij voorleest.

Hoe zegt de pm'er dit?

- De pm'er leest spannend voor afgestemd op het niveau van het kind
- De pm'er stelt open en uitnodigende vragen
- De pm'er gebruikt intonatie om het verhaal spannend te houden
- De pm'er legt sommige moeilijke woorden uit
- De pm'er wacht af wat de kinderen elkaar te vertellen hebben(laat stiltes vallen).

3 De vestiging

3.1 Groepsindeling

De babygroep

In de babygroep worden kinderen opgevangen tot 18 maanden, afhankelijk van plaatsing op de locatie en de ontwikkeling van het kind (*verder toelichting bij stamgroep indeling*). De kinderen slapen in de aparte slaapruijnte op de groep of in de grotere slaapkamer, ieder kind heeft een eigen bedje. De groep is ingericht voor kinderen in deze leeftijd. Er is onder andere een verhoogde box, hoge wipstoeltjes en schommelstoeltjes voor de jongste baby's. In een gedeelte van het lokaal ligt tapijt op de vloer zodat onze baby's heerlijk kunnen kruipen en spelen op de grond. Onder het eetgedeelte liggen kunststoftegels die goed hygiënisch te reinigen zijn. De pantry zorgt ervoor dat de pm'ers in het lokaal kunnen blijven om de flesjes of hapjes van de baby's te kunnen klaarmaken. Daarnaast is er speelmateriaal voor alle kinderen van deze leeftijdsgroep. Er is bijvoorbeeld een spiegel om jezelf te ontdekken, een voelbord en een speeltunnel waaraan je je kunt optrekken om te leren staan. Wij proberen om elke dag even met de kinderen naar buiten te gaan. Dit doen wij op het baby speelgedeelte op het achterplein aangrenzend aan ons babylokaal.

De dreumesgroep

In de dreumesgroep worden kinderen opgevangen vanaf 12 maanden tot 24 maanden, afhankelijk van plaatsing op de locatie en de ontwikkeling van het kind (*verder toelichting bij stamgroep indeling*). De overgang naar de volgende groep is afhankelijk van de ontwikkeling van het kind en de mogelijkheid van doorplaatsing. Dreumesen zijn volop bezig met motorische ontwikkelingen: de dreumesleeftijd is een leeftijd van vallen en opstaan, onze ruimte is hierop afgestemd en uitgerust. De speelruimte is ingericht in hoeken waar de kinderen kunnen spelen zonder te worden gestoord in hun spel. Bij het inrichten van de hoeken wordt gedacht aan de verschillende behoeften van de kinderen op de groep. De hal aansluitend aan de groep wordt gebruikt als extra ruimte om kinderen in kleine groepjes te laten spelen of om beweeglijk spel te doen. De kinderen vanaf 18 maanden rusten op de groep op een stretchbedje volgens het dagritme (tussen 13 en 15 uur). Hun slaapspullen (knuffel, speentje, lakentje) liggen in de toilet/verschoonruimte in een eigen bakje. In de toilet/verschoonruimte worden de kinderen verschoond. Sommige zijn al aan het oefenen om zelf naar het toilet te gaan, dit doen wij in goed overleg met de ouders. Wij spelen elke dag 1a2 keer buiten op één van de pleinen aangrenzend aan onze locatie.

De peutergroep

In de peutergroep spelen onze peuters vanaf 24 maanden tot hun vierde jaar, ook dit is afhankelijk van plaatsing op de locatie en de ontwikkeling van het kind (*verder toelichting bij stamgroep indeling*). De peutergroep biedt verschillende activiteiten die afgestemd zijn op de verschillende ontwikkelingsgebieden. In deze ruimten zijn hoekjes gecreëerd (bijvoorbeeld een poppenhoek, themahoek en een leeshoek) waar de kinderen in kunnen spelen. Het speelgoed dat aanwezig is, is afgestemd op de leeftijdsfase en is gericht op verschillende gebieden van de ontwikkeling van de peuters. De jongste peuters, die nog behoefte hebben om te rusten, doen dat volgens het dagritme bij de dreumesgroep op de stretchers. De oudste peuters die niet meer slapen tussen de middag krijgen een activiteit aangeboden of spelen vrij. Om aandacht te besteden aan de natuurbeleving halen wij de natuur vaak naar binnen door bijvoorbeeld groenteplantjes of kikkervisjes in het peuterlokaal te plaatsen. De peuterspeelzaal kinderen stromen om 8.45 uur in bij de peutergroep en doen mee aan het dagritme. Om 11.45 uur stromen deze peuters weer uit.

De buitenschoolse opvang

Onze visie is dat buitenschoolse opvang vooral vrije tijd is. Wij willen dat kinderen de BSO als vrije tijd ervaren, een plek waar zij zich kunnen ontspannen na een dag vol inspanning op school. De BSO is een plek waarin zij zelf keuzes kunnen maken in wat zij willen doen en met wie zij willen spelen. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat wij voldoende leuke activiteiten aanbieden waar de kinderen aan mee kunnen doen. Zo willen wij van onze BSO een leuke en uitdagende omgeving maken waar de kinderen graag zijn. Kinderen leren door (samen) te spelen, dus ook tijdens vrije tijd leren kinderen. Zij worden hierbij begeleid en gestimuleerd door ervaren gediplomeerde pm'ers. Specifieke afspraken over zelfstandig uit school komen/naar huis gaan en buitenspelen worden besproken met ouders en kinderen.

De naschoolse opvang kinderen worden na schooltijd opgehaald in de Driesprong, de verzamelruimte van de basisscholen aan de Stampioenreef. De kinderen zijn verdeeld over drie ruimtes: het groepslokaal, de pluskamer en de hal. Verder maken wij veel gebruik van de buitenspeelpleinen van de basisscholen achter ons speelplein en het gymlokaal van basisschool De Acker. Er worden elke dag verschillende activiteiten aangeboden door de pm'ers waar de kinderen vrijwillig aan kunnen deelnemen, deze activiteiten zijn niet verplicht. Wij stimuleren de kinderen wel om mee te doen en de activiteiten zullen ook aansluiten op de interesse en het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

Er wordt voor - en naschooltijd opvang geboden en in de vakantieperiode de hele dag. De vakantie dagen zullen in het teken van een bepaald thema staan waarbij sommige activiteiten buiten Okidoki plaats zullen vinden(*zie voor meer informatie 6.12 Uitstapjes*).

Het eten en drinken bij de vakantieopvang wordt gevolgd volgens het maandmenu. Maar naar aanleiding van een bepaald thema kan er iets anders gegeten worden wat dan vaak door de kinderen zelf wordt klaargemaakt.

Binnen ons kinderdagverblijf worden kinderen opgevangen in stamgroepen met bij de stamgroep behorende vaste pm'ers.

Stamgroepindeling:

Babygroep

Op de babygroep starten kinderen vanaf twee maanden. We streven naar een overplaatsing naar de dreumesgroep met 12 maanden, indien er geen plek is kan het zijn dat uw kind tot maximaal 18 maanden op de babygroep zit. Op de babygroep spelen maximaal 13 kinderen per dag, met drie á vier pm'ers.

Dreumesgroep

Op de dreumesgroep starten kinderen vanaf 12 maanden. We streven naar een overplaatsing naar de peutergroep met 24 maanden. Op de dreumesgroep spelen maximaal 15 kinderen per dag met drie pm'ers.

Peutergroep

Op de peutergroep starten kinderen vanaf 24 maanden tot hun vierde jaar. Op de peutergroep spelen maximaal 16 kinderen per dag met twee pm'ers.

Buitenschoolse opvang

Op de buitenschoolse opvang starten kinderen vanaf het moment dat zij naar de basisschool gaan tot 13 jaar. Op de buitenschoolse opvang spelen maximaal 44 kinderen verdeeld over drie groepen per dag met vier pm'ers.

Indien de kind bezetting hiertoe aanleiding geeft zal de complete stamgroepindeling kritisch bekeken worden en waar nodig worden aangepast. Dit gaat altijd in overleg met de ouderadviescommissie, zodat de ouderadviescommissie advies kan geven over de wijzigingen.

Elke groep heeft vaste pm'ers op de groep staan die op vaste dagen voor de kinderen zorgen. Het team van pm'ers is een hecht team waarbij onderling goed wordt samengewerkt. Doordat wij lange openingstijden hebben, is niet altijd de vaste pm'er van alle groepen aanwezig. Kinderen die voor 8:00 uur komen worden opgevangen in de hal (*op rustige dagen en in bijvoorbeeld vakanties kan het zijn dat dit afwijkt*). Bijzonderheden over de kinderen worden dan genoteerd. Ook bij latere ophaalmomenten kan het zijn dat het kind niet meer in zijn eigen groepsruimte aanwezig is met zijn vaste pm'er. Vaak spelen onze kinderen dan met elkaar in de hal. Voorafgaand aan het haalmoment zal de pedagogisch medewerker van de groep een spraakbericht sturen naar de ouders van het kind. Ouders hebben dan voordat zij het kind komen halen al een beeld van hoe de dag is verlopen. Hierbij wordt niet alleen verteld wat het kind heeft gegeten en hoe lang het kind heeft geslapen. Er wordt vooral besproken wat het kind deze dag heeft gedaan en met wie het kind heeft gespeeld. Leuke anekdotes van deze dag worden gedeeld of versturen wij via een foto op de WhatsApp.

3.2 Samenvoegen van groepen

In vakantieperioden wordt er, als er veel kinderen afwezig zijn, een apart rooster gemaakt voor de betreffende week/weken. Ook bij het opstellen van dit rooster gelden bovenstaande werkwijze en richtlijnen. Als het aantal kindplaatsen in de stamgroepen niet volledig bezet is worden deze niet volledig bezette groepen samengevoegd. Er zal dan zoveel mogelijk een vaste pm'er aanwezig zijn voor de kinderen en de beroepskracht-kind-ratio blijft volgens de wettelijke richtlijn gehandhaafd.

3.3 Mentorschap

Elk kind heeft een eigen mentor, dit is één van de vaste pm'ers van de groep van het kind. Deze pm'er volgt het kind heel specifiek, is aanspreekpunt voor de ouder en draagt zorg voor het welbevinden van het kind. De ouder kan de mentor altijd aanspreken als de mentor aanwezig is of een afspraak maken voor overleg. De mentor zorgt ervoor dat andere medewerkers op de hoogte zijn van afspraken die met de ouders zijn gemaakt, bijvoorbeeld over slaapgewoontes en wat het kind wel/niet mag eten. Na de eerste drie maanden zal de mentor een evaluatie gesprek met de ouders inplannen om te bespreken hoe het gaat. Wanneer het kind wisselt van groep wordt er extra aandacht besteed aan deze overgang en er wordt een nieuwe mentor aangewezen. Omdat we het belangrijk vinden dat er een goede band ontstaat tussen de mentor, de ouder en het kind, zullen we een wisseling van mentor binnen de groep tot een minimum proberen te beperken. Toch kan het zijn dat het kind een andere mentor krijgt als de pm'er langdurig ziek is of met zwangerschapsverlof gaat. Ook een uitdiensttreding of overplaatsing zal soms aan de orde zijn. Wij vervangen in deze gevallen vanuit onze vaste invalpool, zodat het gezicht ook al bekend is voor het kind. In sommige gevallen kan het ook zijn dat de andere vaste pm'er de mentor wordt.

De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de kinderen en hun ouders, zij hebben eventueel contact met school als dit nodig is. De mentorindeling is in te zien op de bso. De kinderen worden in de driesprong opgehaald door hun mentor. De kinderen die toestemming hebben om zelfstandig naar de BSO toe te gaan wachten in de hal op hun mentor. Als de mentor met de kinderen bij Okidoki is wordt er eerst gezamenlijk fruit gegeten en de bijzonderheden van de dag worden doorgenomen. De kinderen die uit de gymles worden opgehaald kunnen niet altijd meteen aansluiten bij hun mentor en zullen later met hun mentor fruit eten.

3.4 Vierogenprincipe

Vanaf 1 juli 2013 is het vierogenprincipe verplicht in de kinderopvang. Het houdt in er altijd een andere volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren. Het vierogenprincipe is bedoeld om de veiligheid in de kinderopvang te vergroten.

De groepen zijn verbonden door een centrale hal, die ook de verkeersruimte is voor de diverse groepen. Er is bijna constant verkeer of spelende kinderen op de centrale hal. De verschoonruimtes zijn tussen de groepsruimten en één van de slaapkamers is gelegen in de groepsruimte van de babygroep. De groepsruimten zijn allen voorzien van ramen naar de centrale hal en naar de verschoonruimten. Er is een grote slaapkamer die grenst aan de centrale hal en die niet voorzien van ramen grenzend aan een groepsruimte. Op deze slaapkamer is een babyfoon aanwezig, de andere babyfoon staat op de babygroep. Er is een tweede babyfoon in de keuken die voor iedereen toegankelijk en hoorbaar is. De afgesloten tussendeur is voorzien van een codeslot, zodat personeel en ouders op ieder moment binnen kunnen komen. Enkele ouders ontvangen de code, hierbij wordt gekeken naar vroegere ouders en ouders die laat hun kind komen ophalen. Ook al de ouderadviescommissie leden hebben de code. Deze ouders zijn ook op de hoogte van de plek waar de sleutel hangt indien het codeslot weigert. Daar waar ramen beschilderd zijn, worden in ieder geval *kijkgaten* gecreëerd in de beschildering.

De ouderadviescommissie is akkoord met het punt uitstapjes: één medewerker mag met kinderen een uitstapje doen, indien dit het geval is wordt dit gemeld aan de locatiemanager. Door collega's wordt de tijd van geplande terugkomst in de gaten gehouden en is er eventueel tussentijds telefonisch contact met de locatie. Er wordt genoteerd in de overdracht naar ouders met wie en waar naar toe het uitstapje gedaan is. Ouders worden geïnformeerd tijdens het ophalen van de kinderen. Op het moment dat er BSO kinderen aanwezig zijn staat te allen tijden de deur van het lokaal naar de hal open.

Preventie

Jaarlijks worden de risico's met betrekking tot misbruik van kinderen op onze vestiging in kaart gebracht aan de hand van een extra inventarisatieformulier behorende bij de risico-inventarisatie veiligheid. Eventueel extra te nemen maatregelen met betrekking tot dit onderwerp worden opgenomen in het plan van aanpak en evenals alle andere onderdelen van de risico-inventarisatie besproken met het team en de ouderadviescommissie.

Daarnaast wordt jaarlijks de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld en het protocol ongewenste 'Omgangsvormen c.q. seksuele intimidatie veroorzaakt door werknemers' met het team besproken.

3.5 Calamiteiten

Bij calamiteiten kan het zijn dat wij het gebouw moeten ontruimen. Wanneer er besloten wordt tot een ontruiming dan weten de pm'ers wat zij moeten doen. De pm'ers oefenen, elke dag bij het naar buiten gaan, op een speelse manier de ontruiming. Bij het naar buiten gaan maken zij gebruik van het knopentouw, deze wordt ook gebruikt bij een ontruiming, zodat de kinderen hiermee bekend zijn.

Drie maal per jaar oefenen wij een ontruiming waarvan één met aanwezigheid van de buitenschoolse opvang.

3.6 Openingstijden

De openingstijden zijn op dit moment van 7:00 tot 18:30 uur. Mocht blijken dat er behoefte is van ouders aan ruimere openingstijden, dan zijn de mogelijkheden altijd bespreekbaar.

Bij Okidoki starten en te sluiten wij met één pm'er. Op de drukke dagen komt de tweede pm'er om 7.15 of 7.30 uur en gaat de één na laatste om 18.15 uur weg. Bij calamiteiten is er binnen enkele minuten een achterwacht medewerker aanwezig.

Bij langdurige afwezigheid van de locatiemanager is er altijd een vervangende manager op wie de pm'ers een beroep kunnen doen.

3.7 Dienstroosters

Wij informeren ouders en kinderen over welke pm'ers er op welke dagen en op welke groep werken, u vindt een overzichtsbord met foto's bij elke groep.

3.8 Vaste gezichten

Binnen de nieuwe kwaliteitsregels (IKK) is een regel opgenomen over het aantal vaste gezichten waarmee kinderen te maken krijgen tijdens de opvang.

Vanaf 1 januari 2018 moeten kinderen tot 1 jaar maximaal twee vaste gezichten toegewezen krijgen. Van die vaste gezichten, moet er in ieder geval altijd één vast gezicht aanwezig zijn voor het kind. Als een baby op een grote groep zit waar meer beroepskrachten op de groep staan, mag een kind drie vaste gezichten toegewezen krijgen. Kinderen vanaf 1 jaar krijgen drie, en in grotere groepen vier beroepskrachten toegewezen van wie er altijd één aanwezig moet zijn. Deze laatste regel gold al.

Dit betekent concreet voor Okidoki:

De babygroep heeft 13 kindplaatsen, dat zijn 3 pm'ers en soms 4 pm'ers. Een van de 3/4 vaste pm'ers zal dan ook aanwezig zijn. Wij proberen een afwijking te voorkomen door bijvoorbeeld de pm'ers niet tegelijk op vakantie te laten gaan of vrij te geven. Indien iemand ziek is en een ander op vakantie kan het voorkomen dat de derde pm'er tijdelijk extra moet gaan werken. Deze regels gelden natuurlijk ook voor de andere groepen.

Indien er structurele wijzigingen in de personele bezetting plaatsvinden op de groep, dan worden de ouders hier over geïnformeerd door de locatiemanager of de pm'ers via de WhatsApp of het ouderportaal. Op elke groep staan vaste pm'ers. Er wordt alleen inval ingezet bij afwezigheid van de vaste pm'er of ter overbrugging van een periode waarin een vacature wordt opgevuld, maar niet structureel. Op ons kinderdagverblijf vinden wij het belangrijk om vaste pm'ers op de groepen te hebben, omdat dit voor zowel de kinderen als de ouders veiligheid biedt en vertrouwd is. Ook onze invalkrachten werken vast voor De Droomplaats, zodat de invalkracht meestal ook een bekende is op de locatie. De vaste invallers stromen vaak door naar vaste banen bij uitdiensttreding, zwangerschap of langdurige ziekte. Afgestudeerde stagiaires komen hier ook voor in aanmerking, zij kennen de werkwijze van De Droomplaats en de kinderen al.

Wij werken met verschillende werktijden, de precieze tijden worden afgestemd op hoeveel kinderen er aanwezig zijn.

3.9 Afwijken van de beroepskracht-kind-ratio, de 3-uursregeling:

Wij hebben ruimen openingstijden, namelijk tussen de 11 en 12 per dag. Nu werken de pm'ers gemiddeld 8 á 9 uur per dag. Hier kan een probleem ontstaan voor wat betreft de beroepskracht-kind-ratio. Hier is de 3-uursregeling voor. Gedurende de openingstijden mogen wij 3 uur per dag afwijken van de gestelde norm binnen de wet. Bij het opstellen van de werkroosters zorgen wij dat wij aan deze normering voldoen. De GGD controleert hierop.

De afwijkende tijden binnen de 3 uursregeling bij Okidoki:

Afwijktijden babygroep

Maandag: tussen 8:00 uur en 8:30 uur, 13:00 uur en 15:00 uur en 17:00 uur en 17:30 uur.

Dinsdag: tussen 8:00 uur en 8:30 uur, 13:00 uur en 15:00 uur en 17:00 uur en 17:30 uur.

Woensdag: tussen 8:00 uur en 8:30 uur 13:00 uur en 15:00 uur en 17:00 uur en 17:30 uur.

Donderdag: tussen 8:00 uur en 8:30 uur, 13:00 uur en 15:00 uur en 17:00 uur en 17:30 uur.

Vrijdag: tussen 8:00 uur en 8:30 uur, 13:00 uur en 15:00 uur en 17:00 uur en 17:30 uur.

Afwijktijden dreumesgroep

Maandag: tussen 8:00 uur en 9:00 uur, 13:15 uur en 14:45 uur en 17:00 uur en 17:30 uur.

Dinsdag: tussen 8:00 uur en 9:00 uur, 13:15 uur en 14:45 uur en 17:00 uur en 17:30 uur.

Woensdag: tussen 8:00 uur en 8:30 uur 13:00 uur en 15:00 uur en 17:00 uur en 17:30 uur.

Donderdag: tussen 8:00 uur en 9:00 uur, 13:15 uur en 14:45 uur en 17:00 uur en 17:30 uur.

Vrijdag: tussen 8:00 uur en 8:30 uur, 13:00 uur en 15:00 uur en 17:00 uur en 17:30 uur.

Afwijktijden peutergroep

Maandag: tussen 8:00 uur en 8:45 uur, 13:15 uur en 14:45 uur en 17:00 uur en 17:45 uur.

Dinsdag: tussen 8:00 uur en 8:45 uur, 13:15 uur en 14:45 uur en 17:00 uur en 17:45 uur.

Woensdag: tussen 8:00 uur en 8:30 uur 13:00 uur en 15:00 uur en 17:00 uur en 17:30 uur.

Donderdag: tussen 8:00 uur en 8:45 uur, 13:15 uur en 14:45 uur en 17:00 uur en 17:45 uur.

Vrijdag: tussen 8:00 uur en 8:30 uur, 13:00 uur en 15:00 uur en 17:00 uur en 17:30 uur.

Tijdens de overige openingsuren kijken wij **niet** af van de leidsterkindratio.

3.10 Toegangsbeveiliging

De toegangsdeur van onze locatie op ons kinderdagverblijf is gesloten. Ouders bellen aan waarbij er altijd een medewerker de deur open doet. De tussendeur is gesloten met een codeslot, voor het vierogenprincipe zijn er enkele vroegere en latere ouders die toegang hebben met deze code. De toegangscode wordt indien nodig veranderd.

3.11 Extra dag(delen)

Indien ouders dit wensen dan kan er een verzoek tot het afnemen van een extra dag(deel) worden ingediend. Indien het gaat om incidenteel een dag extra dan kan dit aangevraagd worden bij de locatiemanager via mail of WhatsApp. Als het gaat om structureel een extra dag dan kan dit worden aangevraagd via het hoofdkantoor. Ook heeft iedere ouder per kind recht op twee ruildagen per jaar, mits er plek is op de groep.

Indien er geen plek is op de eigen stamgroep kan er eventueel ook een extra dag(deel) worden afgenomen op één andere stamgroep dan de eigen stamgroep. Ouders dienen hiervoor wel vooraf schriftelijk toestemming te verlenen.

3.12 Medische hulp

Er zijn altijd één of meerdere pm'ers aanwezig, die opgeleid zijn tot bedrijfshulpverlener (BHV). De BHV-er volgt elk jaar een herhalingstraining. Daarnaast hebben pm'ers een kinder-EHBO diploma, de kinder-EHBO cursus wordt elke 2 jaar herhaald.

Indien consultatie door een arts voor een kind nodig is dan nemen we contact op met de ouders. Soms kan het noodzakelijk zijn om direct medische hulp in te roepen. In die gevallen bellen we 112, uiteraard bellen wij de ouders dan zo snel mogelijk.

3.13 Voertaal

In ons kindercentrum is de voertaal Nederlands, het beheersen van de Nederlandse taal is de eerste stap naar een succesvolle (school)loopbaan. In onze kinderverblijven wordt door alle beroepskrachten en beroepskrachten in opleiding Nederlands gesproken en wordt een zo omvangrijk mogelijk en goed taalaanbod gerealiseerd.

4 Zorg en verzorging

4.1 Wennen

De eerste dagen op een kinderdagverblijf zijn altijd spannend. Zowel kinderen als ouders moeten wennen en vertrouwd raken aan een nieuwe situatie: het kinderdagverblijf, het dagritme, de pm'ers en de groepsgenootjes. Dit is de basis voor het kind om zich emotioneel veilig te gaan voelen en zijn nieuwe omgeving verder te ontdekken, daarom nemen we voor dit wenproces rustig de tijd.

We nodigen de ouders en het kind uit om kennis te maken tijdens een intakegesprek, hierin bespreken we het dagritme en de individuele behoeften van het kind. Tijdens dit intakegesprek worden er afspraken gemaakt over het wennen en de wendagen. Als de beroepskracht-kind-ratio dit toelaat kan een kind komen wennen voor de officiële plaatsingsdatum (twee dagdelen voor dat het contract ingaat, indien nodig, de rest valt binnen het contract). De pm'ers van de groep zorgen ervoor dat er altijd extra tijd en aandacht is voor het nieuwe kind en voor de ouders. Vanaf de ingangsdatum van het contract zijn kinderen op de afgenomen dagen welkom.

Wennen bij doorstroming naar een andere groep

Als een kind overgaat naar een andere groep, besteden we daar tijd en aandacht aan, zodat het kind rustig kan wennen. Eerst gaat het kind af en toe spelen op de nieuwe groep en als dat goed gaat, eet hij een paar keer mee en/of slaapt er al een keertje. Zo bouwen wij het wennen op tot aan de overgangdatum. Bij dit wenproces houden we rekening met de persoonlijke behoefte en het ontwikkelingsniveau van het kind. Bij het wennen in een nieuwe groep kan het juist fijn zijn voor kinderen als ze samen met een vriendje gaan wennen. Indien er meerdere kinderen tegelijkertijd over gaan naar dezelfde groep wordt hier bewust rekening mee gehouden bij het maken van de wenafspraken. Als peuters overgaan naar de BSO vindt er ook een wenperiode plaats door het kind in de middag een uurtje mee te laten spelen op de BSO.

De pm'ers van de oude groep en de nieuwe groep van het kind maken samen afspraken over de wendagen. Er worden minimaal twee en zo nodig meerdere wenafspraken gepland voorafgaand aan de daadwerkelijke overgang naar de nieuwe groep. Meestal is dit zo'n 1 week voorafgaand aan de overgang naar de nieuwe groep. Het wennen wordt afgestemd op de behoefte van het kind.

Ouders worden vooraf geïnformeerd op welke dagen en op welke manier hun kind gaat wennen op de nieuwe groep. Er wordt ook een overgangsgesprek met ouders en pm'ers (de oude en de nieuwe mentor) gepland, na dit gesprek gaat het kind over naar de volgende groep.

4.2 Persoonlijke spullen

Elk kind heeft bij ons een eigen opbergplek (bijvoorbeeld een mandje of een eigen tasje). Hierin bewaren we de persoonlijke spullen, zoals: een setje schone kleren, knutselwerkjes of een eigen knuffeltje.

Kinderen mogen eigen speelgoed in sommige gevallen meenemen, het is aan de pm'er om te bepalen of het kind ook met zijn eigen speelgoed mag spelen. De Droomplaats is niet aansprakelijk voor vermissing of beschadiging.

Het dragen van sieraden door kinderen onder de 4 jaar raden wij sterk af, wij zijn niet verantwoordelijk voor mogelijk letsel ten gevolge hiervan. Ook voor beschadiging of verlies kan De Droomplaats niet aansprakelijk worden gesteld.

U kunt uw buggy of autostoeltje meenemen naar onze locatie. Indien u deze achter wilt laten, kunt u deze in de schuur neerzetten. U dient de buggy wel zelf op te klappen zodat er voor iedereen ruimte is, wij zijn niet verantwoordelijk voor beschadiging en/of diefstal.

4.3 Dagritme kinderdagverblijf

Wij houden globaal een dagritme aan, met dagelijks terugkerende activiteiten en rituelen. Dit biedt kinderen emotionele veiligheid: het ritme is voorspelbaar en daarmee ook vertrouwd. De kinderen weten wat er gaat gebeuren en kunnen hierop anticiperen. Het ritme van de activiteiten is niet gebonden aan de klok. Dat wil zeggen dat de vaste activiteiten niet iedere dag op precies hetzelfde tijdstip plaatsvinden, de volgorde is wel altijd hetzelfde. Het gekozen moment is afhankelijk van de behoefte van het kind en van de groep. Zo kan een kind dat al eerder moe is eerder naar bed, een kind dat dorst heeft iets te drinken krijgen, en als de kinderen nog lekker met een activiteit bezig zijn stellen we de lunch wat uit. Naast dit voor kinderen vertrouwde ritme bieden we ook altijd activiteiten aan, die met de kinderen samen bedacht worden. We handelen kind volgend en hebben heel veel aandacht voor kansen grijpen. Hiermee bedoelen we dat we ingaan op spel wat er vanuit de kinderen ontstaat. Dit maakt van de dag een rustig geheel waarin voor kinderen ruimte en vertrouwen is om ontdekkend te spelen en dus te leren.

Tussen 7:00-8:45 uur worden de kinderen meestal gebracht.

De kinderen mogen de hele dag gebracht en gehaald worden, maar in het belang van de rust op de groep gaat de voorkeur uit naar brengen voor 9:30 uur en ophalen na 16:00 uur. Als het kind na 9:30 uur wordt gebracht of voor 16:00 uur wordt ophaalt, dan is het wel belangrijk om dit van te voren door te geven aan de pm'ers van de groep. In de ochtend worden de kinderen tot 4 jaar opgevangen in het hal door de pm'ers en de voorschoolse kinderen in hun eigen lokaal. De ouders bespreken eventuele bijzonderheden met hen en brengen zelf de jaszjes en andere spullen van hun kind naar de groep. Er wordt afscheid genomen en de pm'ers zwaaien de ouders uit samen met de kinderen. De kinderen hebben nu vrije tijd en kiezen waarmee zij willen spelen. Wanneer de andere collega's beginnen, gaan alle kinderen naar hun eigen groep.

Het fruitmoment

De pm'ers maken in de groep het verse fruit klaar, de kinderen mogen meehelpen. De kinderen gaan aan tafel zitten en mogen zelf een stukje fruit pakken van een schaal of krijgen dit aangeboden in een bakje. Voor de allerkleinsten wordt er een vers fruithapje of groentehapje gemaakt met de staafmixer, hierbij wordt water of thee gedronken.

Na het fruit eten gaan de kinderen naar het toilet of krijgen een schone luier. De kinderen gaan naar buiten, spelen in de hal en doen een activiteit. We bieden vanuit ons VE programma "Uk en Puk" uitdagende educatieve activiteiten aan. Eens per week komt onze dansdocent met elke groep apart dansen over het betreffende VE thema.

Jonge baby's hebben nog hun eigen ritme van voeden, slapen, spelen en verschonen, dit ritme houden we zoveel mogelijk aan. Langzamerhand zullen de baby's steeds meer meegaan in het ritme van de grotere kinderen, natuurlijk stemmen we dit goed af met de ouders.

De lunch

Eten en drinken met kinderen is een sociale activiteit. Wij dekken de tafel en bieden de kinderen op een ontspannen manier eten en drinken aan. Ook stimuleren wij de kinderen zoveel mogelijk afwisselend te eten (hartig en zoet). Wij bieden 2 á 3 keer per week een warme maaltijd aan en dagelijks groente, het maandmenu hangt in de hal en wordt gemaild naar de ouders.

Wij eten, praten en luisteren samen met de groep. Op deze manier is het eten niet alleen erg gezellig, maar leren de kinderen van en met elkaar. Bijvoorbeeld hoe je een vork vasthoudt of zelf je boterham smeert. Heeft een kind tussendoor dorst, dan wordt er extra's drinken aangeboden of kunnen zij dit zelf uit de kraan of waterkan pakken.

Naarmate kinderen zich verder ontwikkelen leren ze hun voorkeur uit te spreken voor bepaald beleg of drinken. We geven de kinderen de gelegenheid om zoveel mogelijk zelfstandig te eten, zelf hun beleg te kiezen en als het even kan zelf hun boterham klaar te maken. Wij streven ernaar om kinderen vanaf 2 ½ jaar zelf hun brood te laten smeren. Dat stimuleert hun zelfstandigheid, vergroot hun zelfvertrouwen en bevordert het plezier tijdens de maaltijd. Wil een kind niet eten of drinken, dan gaan we de strijd niet aan. We zullen het wel stimuleren en nagaan waarom een kind het niet wil. Als het eten of drinken een dagelijks terugkerend probleem wordt, zullen we samen met de ouders naar een oplossing zoeken. Hebben ouders bepaalde voedingswensen voor hun kind vanwege een dieet of om culturele of religieuze redenen, dan houden we daar zoveel mogelijk rekening mee. Na het eten gaan de kinderen zelf hun de handen en gezichten schoonmaken met een washand.

In het hitteprotocol is opgenomen dat de warme maaltijd vervangen wordt door een broodmaaltijd en dat er meer drinkmomenten worden aangeboden.

Slapen of vrij spelen.

De baby's slapen volgens hun eigen ritme in de slaapkamer in een eigen bedje. De dreumesen slapen op een bedje in hun eigen groep. De kinderen die niet meer slapen mogen gaan spelen in het peuterlokaal. De peuters die daar behoefte aan hebben slapen in het dreumeslokaal, de kinderen die niet slapen gaan in deze tijd vrij spelen. Dit wordt door de pm'ers per kind bekeken en besproken met de ouders. Als een kind wakker wordt dan gaat het terug naar zijn eigen groep of gaat spelen in de hal.

Tussendoortje.

Als de kinderen weer uit bed zijn, gaan we opnieuw aan tafel, we drinken dan water of thee en eten een tussendoortje zoals: yoghurt, cracker, maiswafel of ontbijtkoek. We houden hierbij de richtlijnen van het voedingscentrum aan, voor de kinderen die laat worden opgehaald wordt er om 17.30 uur nog een tussendoortje gegeven zoals: een soepstengel, cracker of koekje en ook hierbij bieden we weer water of thee aan.

Na het tussendoortje gaan de kinderen even naar het toilet of krijgen een schone luier. De kinderen gaan daarna nog een extra keer naar buiten of spelen in hun eigen lokaal en doen een activiteit.

Tussen 17.00 en 18.30 uur worden de kinderen meestal opgehaald.

De kinderen blijven zolang mogelijk op hun eigen groepen, aan het eind van de dag kan het voorkomen dat de groepen samenvoegen of nog even buiten spelen. Tegen sluiting, wanneer er minder kinderen zijn, voegen de dreumesen en peuters weer samen in de gang. De baby's proberen wij altijd op de babygroep te houden. Echter kan het zo zijn dat er zo weinig kinderen zijn dat er voor gekozen wordt een baby in de gang onder te brengen. De keuze voor deze groep is gemaakt, omdat deze centraal gelegen is en met enkele ingrepen geschikt is voor de hele doelgroep. De vertrouwde pm'er gaat dan natuurlijk mee naar de andere groep.

De ouders krijgen de overdracht over hoe hun kind de dag bij ons heeft doorgebracht. De pm'ers die vroeg zijn begonnen bespreken de bijzonderheden van de kinderen met hun collega's zodat er een

complete overdracht gegeven kan worden aan de ouders. Zoals eerder omschreven, zal de pedagogisch medewerker van de groep een spraakbericht sturen voorafgaand aan het haalmoment.

Wij verwachten van de ouders dat zij hun kind brengen en ophalen binnen de opvangtijden die zij met ons hebben afgesproken.

4.4 Dagritme buitenschoolse opvang

Wij bieden BSO aan voor de kinderen die op één van de drie basisscholen zitten achter ons kinderdagverblijf aan de Stampioendreef.

De kinderen van de voorschoolse opvang worden vanaf 7.00 uur opgevangen in het BSO lokaal en/of pluskamer. Als de vaste pm'er nog niet aanwezig is, zal één van de andere pm'ers bij de BSO kinderen zijn tot de vaste pm'er er is. De kinderen mogen zelf kiezen waarmee zij spelen. De pm'er stimuleert en speelt met de kinderen mee, er wordt thee aangeboden. Rond 8.20 uur worden de kinderen naar hun school gebracht en de kinderen die zelfstandig naar school mogen, gaan zelf.

De buitenschoolse opvang kinderen worden bij de Driesprong opgehaald door hun mentor of komen zelfstandig naar ons toe. Op maandag, dinsdag en donderdagmiddag starten wij na schooltijd, met de stamgroep aan tafel. Gezamenlijk wordt er fruit gegeten, water of thee gedronken, gepraat over de dag of wat de kinderen bezig houdt. Besproken wordt wat er die dag voor activiteit is en of er een verjaardag gevierd wordt. Als een kind zijn verjaardag wilt vieren dan wordt er voor dit kind gezongen en een klein cadeautje aangeboden. Na dit stamgroep moment gaan de kinderen hun eigen gekozen activiteit doen, de kinderen mogen zelf kiezen of zij aan het maandelijkse activiteitenaanbod willen meedoen. Dit kan een uitstapje zijn met de Stint (*in afwachting van besluit*) (speeltuinen, Plaswijckpark, bos, bibliotheek enz.), niveau gericht knutselen, gezond koken en bakken, gezamenlijk buitenspel, activiteit in de gymzaal, mee met de dansdocent enzovoort. Als de kinderen niet willen meedoen met een geplande activiteit dan kunnen zij vrij spelen in het bso lokaal, in de hal of buiten. De 7+/8+ kinderen spelen dan vrij in hun eigen lokaal waarbij zij gebruik kunnen maken van de computer en andere spullen voor deze doelgroep. Ook worden er altijd activiteiten klaar gezet door de pm'ers, zodat dit kan worden aangeboden aan de kinderen. De pm'ers die geen geplande activiteit hebben houden binnen en buiten toezicht op de kinderen. Zij stimuleren de kinderen tot spelen en doen zelf actief mee.

Rond 16.45 uur is er een tussendoortje met drinken in het lokaal, de kinderen mogen dit zelf pakken. De kinderen kunnen tussendoor zelf water drinken. Na dit eetmoment gaan de kinderen weer verder met spelen en worden geleidelijk opgehaald.

Het is mogelijk om op de BSO huiswerk te maken. De pm'er creëert een rustig plekje en waar het kind rustig aan zijn huiswerk kan werken.

De pluskamer is voor de oudere kinderen die laten zien dat zij zelfstandig genoeg zijn om daar op een verantwoordelijke manier aanwezig te zijn en zorg hebben voor de ruimte en de spullen die hier staan. Er zijn regels opgemaakt door deze groep, nieuwe kinderen worden uitgenodigd en krijgen uitleg over de regels van de plus kinderen. De mentor bepaald of een kind eraan toe is om toegang te krijgen tot de pluskamer.

4.5 Traktaties

Vanaf de tweede verjaardag mag een kindje trakteren op de kinderopvang, op de eerste verjaardag op de babygroep zorgen wij zelf voor een gezonde traktatie. Wij vinden dat we als kinderdagverblijf een voorbeeldfunctie hebben en willen het snoepen zoveel mogelijk beperken, daarom laten we de snoeptraktatie op het kinderdagverblijf achterwege, traktaties worden in plaats van ons tussendoortje gegeven. Op die manier valt een traktatie samen met een eetmoment en vormt de traktatie geen extra aanslag op de tanden. Wanneer uw kind wil trakteren, overleg dan met de pm'ers over een verantwoorde traktatie en een geschikte dag.

Wat is een verantwoorde traktatie?

De traktatie moet in verhouding zijn van ons tussendoortje en aangepast zijn naar de leeftijdsgroep. U kunt er iets leuks van maken door het op een leuke schaal te presenteren, ingewikkelde traktaties zijn echt niet nodig. We willen u vragen om het gebruik van prikkertjes zoveel mogelijk te beperken, omdat deze gevaar kunnen opleveren voor de kinderen. Suggesties zijn bijvoorbeeld: stukjes worst of kaas (gescheiden aanbieden), stukjes groenten, soepstengel, doosje rozijntjes of fruit. U kunt de suggesties ook vinden in ons traktatieboekje op de locatie.

Mocht het toch gebeuren dat er een ongezonde of een te grote traktatie wordt meegebracht dan kan het zijn dat deze traktatie (of een deel ervan) weer wordt teruggegeven aan de ouders. Wordt er een speeltje getrakteerd dan zal deze als speelgoed op het kinderdagverblijf gebruikt worden.

De jarige zelf ontvangt een klein cadeautje dat mee naar huis wordt gegeven.

De BSO kinderen mogen hun verjaardag vieren maar er wordt niet getrakteerd, de kinderen ontvangen van ons een klein cadeautje.

4.6 Verschonen en zindelijk worden

Wij gebruiken het luiiermerk Pampers. Mocht u de voorkeur geven aan een ander merk, geef dit dan door op de locatie. U dient er dan zelf voor te zorgen dat er aan het begin van de opvang dag 5 luiers in het opvangmandje van uw kind liggen, dit geldt ook voor de billendoekjes.

Met name bij baby's is het verschonen ook een moment van individuele aandacht en een gezellig onderonsje. De pm'er benoemt wat ze gaat doen, laat het kind helpen bij het uitkleden en speelt bijvoorbeeld een kietelspelletje. Zo wordt ook tijdens het verschoonmoment emotionele veiligheid geboden en de ontwikkeling gestimuleerd.

De pm'ers zorgen ervoor dat de kinderen die al zindelijk zijn op meerdere momenten naar het toilet gaan. De kinderen die nog niet zindelijk zijn maken we vertrouwd met het plassen op het toilet. Zij zien dat de andere kinderen gaan plassen en willen zelf ook gaan oefenen met plassen op het toilet. Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo en dat geldt ook voor het zindelijk worden. Een kind wordt zindelijk wanneer het daaraan toe is. Sommige kinderen geven dit zelf aan en anderen worden gestimuleerd door andere kinderen, zindelijk worden gaat vaak spelenderwijs. Als de nog niet zindelijke kinderen iets op het toilet doen dan belonen we de kinderen. Wij laten duidelijk in woorden en uitdrukking blijken dat we trots op ze zijn en als het fout gaat dan worden we nooit boos, we proberen het gewoon opnieuw.

De samenwerking met de ouders is erg belangrijk, we spreken af wanneer de ouders thuis starten met de zindelijkheidstraining en wij sluiten hier op het kinderdagverblijf op aan. De ouders nemen dan extra kleding mee voor het kind. Als blijkt dat het voor het kind toch nog te moeilijk is dan kan

het zo zijn dat we stoppen met de training en het dan na een paar maanden gewoon opnieuw proberen. Sommige kinderen vinden het fijn om eerst te beginnen met oefenen op een potje, mocht dit zo zijn dan is er op de locatie een potje aanwezig.

Persoonlijke hygiëne van het kind en de medewerker zijn van groot belang: hygiëne is een voorwaarde om het kind de kans te geven om zich ongestoord te ontwikkelen. Ook dat is de taak van de pm'ers, bijvoorbeeld door kinderen de gewoonte aan te leren om handen te wassen na het plassen en door zelf de hygiëneprotocollen rondom het verschonen te volgen.

De BSO kinderen maken gebruik van de toiletjes in de natte ruimte die gedeeld wordt met de peuters. De deur naar de natte ruimte zal altijd openstaan (met een deurstop) als daar een kind aanwezig is. De plusgroep kinderen maken gebruik van één groot toilet in de toiletruimte van het personeel.

4.7 Slapen

Kinderen verwerken alle opgedane ervaringen tijdens het slapen. Door herkenbare rituelen en aandacht, die dagelijks terugkeren, bereiden we de kinderen voor op het naar bed gaan. Bijvoorbeeld door een slaapliedje te zingen of voor te lezen.

De (jonge) baby's hebben een eigen slaapritme. Tijdens het intakegesprek overleggen we met de ouders hoe het slaapritme van dit kind verloopt en houden we daar rekening mee. Geleidelijk aan zullen de kinderen steeds meer toegroeien naar het dagritme van de groep; dat doen zij in hun eigen tempo.

De slaapbehoefte en daardoor het slaapritme kunnen op het kinderdagverblijf anders zijn dan thuis door de hoeveelheid indrukken die het kind opdoet op het kinderdagverblijf.

Wanneer wij of de ouders denken dat een kind er aan toe is om op te blijven, overleggen we dit tijdens de overdracht of in een oudergesprek. Voor kinderen die niet meer overdag slapen, lassen we een rustmoment in als zij dit nodig hebben. Zo kunnen zij even bijkomen van de dagelijkse gebeurtenissen.

4.8 Veilig slapen

Ons beleid met betrekking tot veilig slapen wordt met de ouders in het intakegesprek besproken.

Wij leggen baby's altijd op de rug te slapen, nooit op de buik of de zij.

Een baby op de buik te slapen leggen maakt het risico van wiegendood wel vier tot vijfmaal groter dan gemiddeld. Wanneer de baby tijdens het slapen op de buik is 'gerold', wordt deze baby door de pm'er weer 'teruggedraaid' op de rug. Terugdraaien hoeft niet meer bij een oudere baby, die gezond, in goede conditie, motorisch goed ontwikkeld is en zich probleemloos zelf om kan draaien.

De ouders kunnen schriftelijk toestemming geven om hun kind op de opvang, op de buik te laten slapen.

Een baby wordt alleen ingebakerd op medische indicatie omdat inbakeren dan wenselijk kan zijn. Ouders dienen dan een schriftelijke verklaring van hun medische specialist te overleggen aan de locatiemanager, een kopie hiervan wordt bewaard bij de kindgegevens. Een goede instructie met betrekking tot de juiste manier van inbakeren dient dan gegeven te worden door de behandelend arts c.q. verpleegkundige aan de pm'er.

De slaapruintes worden gemonitord op co2 door middel van melders. De temperatuur proberen wij te houden tussen de 18 en 20 graden Celsius. In de zomer is dit soms moeilijk en maken we gebruik van een ventilator.

Toezicht bij de slapende baby's

Telkens als een kind naar bed wordt gebracht, worden ook de andere kinderen in de bedjes gecontroleerd. In ieder geval wordt er iedere 15 minuten gecontroleerd op alle slapende kinderen. De allerkleinsten slapen op de groep in wiegjes.

Buiten slapen: naast het binnen slapen in de slaapkamers en op de groep, wordt er ook soms buiten geslapen. De ervaring heeft geleerd dat buiten slapen gezond is voor kinderen. Een kind ademt de frisse buitenlucht in en dit is goed voor de longen. Tevens wordt er weerstand opgebouwd door vitamine D, die onder invloed van zonlicht in het lichaam wordt aangemaakt. De natuur kan heel rustgevend zijn, denk maar aan de fluitende vogeltjes en ritselende bladeren. Word je er zelf al helemaal zen van? De baby dus ook. Het kan ervoor zorgen dat het kind sneller in slaap valt en ook dieper slaapt.

Wij slapen buiten met de baby's in een kinderwagen (soms een eigen wagen), campingbedje of een wiegje van de groep (afhankelijk van het weer). Er wordt altijd gezorgd dat we de baby's altijd kunnen zien en horen, dat er onbelemmerd voldoende frisse lucht in de wagen en bedjes kan stromen en natuurlijk houden we rekening met het weer.

Bij Okidoki is het alleen mogelijk om de baby buiten te laten slapen als er toezicht is van een volwassene. Dit omdat onbevoegden altijd toegang kunnen krijgen op onze buitenruimtes.

4.9 Zieke kinderen

Een ziek kind voelt zich thuis het prettigst, wij kunnen het zieke kind veelal niet de extra zorg en aandacht geven die het nodig heeft. Wij meten geen koorts op, als een kind zich duidelijk niet lekker voelt of verhoging lijkt te hebben, nemen we contact op met de ouders om te overleggen. In uitzonderingsgevallen, in overleg met de ouders, meten wij wel de koorts als een kind door een aandoening of medische behandeling extra kwetsbaar is voor een bepaalde ziekte.

Mocht uw kind de locatie niet bezoeken door ziekte of andere reden, meldt dit dan voor 9.15 uur.

Op een enkele uitzondering na, kan een kind met een besmettelijke ziekte gewoon komen. Om te bepalen bij welke ziekte en hoe lang een kind eventueel beter thuis kan blijven, houden wij ons aan de richtlijnen van de GGD. Wij vinden het belangrijk te weten om welke besmettelijke ziekte het gaat vanwege onze meldingsplicht aan de GGD. Bovendien kunnen wij dan de andere ouders van het kinderdagverblijf op de hoogte stellen, vooral voor zwangere ouders is dit van belang. Als kinderen op ons kinderdagverblijf een besmettelijke ziekte hebben (of als er hoofdluis heerst op ons kinderdagverblijf), dan vermelden wij dat met een brief op de deur van de groep en ook met een berichtje via WhatsApp. Voor meer informatie kunnen ouders terecht bij de locatiemanager van ons kinderdagverblijf.

Wij vragen u om het ons te melden als u niet (of uitgesteld) deelneemt aan het vaccinatieprogramma. Op het moment dat er een besmettelijke ziekte heerst die wellicht gemeld dient te worden, is het voor ons belangrijk om te weten of wij kinderen opvangen die niet ingeënt zijn.

4.10 Medicijnen

Ouders kunnen aan ons vragen om hun kind bepaalde geneesmiddelen toe te dienen. Dit kunnen geneesmiddelen zijn die door de huisarts of specialist zijn voorgeschreven en dus op recept en op naam van het kind zijn verkregen. Daarnaast geldt dit ook voor sommige (homeopathische) zelfzorgmiddelen, die niet op recept verkregen zijn, bij de apotheker en de drogist. Wij kunnen alleen aan dit verzoek voldoen als het middel in de originele verpakking en met originele (geen kopie) bijsluiter wordt aangeleverd óf als op het middel of op de verpakking staat aangegeven hoe het middel moet worden toegediend. Bovendien vragen we van ouders om een verklaring medicijntoediening in te vullen.

Paracetamol en overige koortsverlagende zelf zorg middelen vormen hierop een uitzondering. Koorts is een natuurlijke reactie van het lichaam ten aanzien van een virus/infectie. Door het gebruik van paracetamol wordt deze reactie onderdrukt. Bovendien kan door het gebruik van paracetamol een allergische reactie optreden (huiduitslag, galbulten). Wij verzoeken ouders met klem het te melden indien zij hun kind 's ochtend thuis paracetamol hebben gegeven. Dit in verband met de risico's die kunnen ontstaan als de koorts ineens omhoog schiet als de paracetamol is uitgewerkt.

Hoestdrank geven we niet aan kinderen tot 2 jaar in verband met een verhoogde kans op wiegendood.

5 Seksuele ontwikkeling

In de babytijd neemt de lichamelijke ontwikkeling een belangrijke plaats in. De baby groeit niet alleen, maar leert ook zijn eigen lichaam ervaren. Via de huid ervaart een baby zo dat het prettig is om over zijn rug gekriebeld te worden. Maar ook met zijn handen en mond ontdekt hij zijn eigen lichaam. Dreumesen worden zich zo geleidelijk aan meer bewust van hun eigen lichaam: tijdens het verschonen en bloot zijn ontdekken kinderen hun geslachtsdelen, net zoals ze andere lichaamsdelen als handen en voeten ontdekken. Het aanraken van hun geslachtsdelen kan een prettig gevoel geven, waardoor sommige kinderen het vaker zullen gaan doen. Wij vinden het dan ook belangrijk dat kinderen de ruimte krijgen voor hun seksuele ontwikkeling en willen dit begeleiden in een veilig klimaat. Wij keuren seksueel gedrag niet af, maar we begrenzen het waar nodig: we leren kinderen wanneer en waar het wel en niet kan. Als kinderen hun geslachtsdelen aanraken, geven wij aan dat dit iets is wat je doet als je even alleen bent of in je eigen bed tijdens het rusten.

Peuters en kleuters kunnen heel nieuwsgierig zijn naar hun lijfje en dat van anderen. Ze worden zich bewust van de lichamelijke verschillen tussen jongens en meisjes. Wij zien dan ook dat kinderen in die leeftijdsfase dit gaan benoemen: "Zij heeft geen piemeltje, ik wel en papa ook". Wij vinden het goed dat kinderen dit doen en bevestigen ze hierin. We benoemen de geslachtsdelen, bijvoorbeeld tijdens het verschonen. Ook dit helpt mee in het ontdekken van het eigen lichaam.

"Doktertje" en "vader & moedertje" spelen zijn favoriet in de peuterleeftijd. Deze spelletjes zijn een normaal onderdeel van de seksuele ontwikkeling, we verbieden het niet maar kunnen er wel regels aan stellen en het spel begrenzen. Bijvoorbeeld dat we voorzichtig met elkaar moeten zijn, en dat je "nee" mag zeggen als je iets niet prettig vindt. De pm'er heeft hierin een observerende taak zodat zij weet wat er bij de kinderen speelt.

Voor de benaming van de geslachtsdelen worden de gangbare benamingen gebruikt en/of wordt aangesloten bij het woord dat het kind thuis heeft geleerd. Doktertje spelen mag, maar alleen met kleren aan, ook dit wordt begrensd indien nodig.

Vanaf een jaar of 6 lijken kinderen minder interesse te hebben voor seksualiteit. Ze stellen minder vragen en tonen minder openlijke belangstelling voor elkaars lichaam. De ontwikkeling gaat wel gewoon door, maar er gebeurt nu veel meer buiten het gezichtsveld van de volwassenen. Schaamte begint een rol te spelen, de eerste verliefdheden ontstaan. Die kunnen heftige gevoelens teweegbrengen zonder dat daar seksuele gevoelens aan gekoppeld hoeven te worden. We vinden het belangrijk om open over seksualiteit te praten met kinderen, kinderen serieus te nemen en ze duidelijk antwoord op hun vragen te geven. Daarnaast willen we de kinderen mee geven dat het belangrijk is om eigen grenzen aan te geven en rekening te houden met grenzen van andere kinderen.

Vanaf een jaar of 8 worden de gevoelens van verliefdheid intenser. De gevoelens van verliefdheid en lichamelijk contact worden nu ook meer aan elkaar gekoppeld. De verliefden zoeken elkaars aanwezigheid op en gaan bijvoorbeeld tegen elkaar aanzitten of lopen hand in hand. De seksuele voorkeur wordt met voorzichtige stappen verkend, hoewel dit een lang proces is. In deze leeftijdsfase worden vaak grapjes over 'homo's' gemaakt. Wij accepteren dit niet, maar gaan hierover in gesprek.

Soms kunnen lichamelijke spelletjes tussen kinderen te ver gaan. We spreken van seksueel grensoverschrijdend gedrag als er sprake is van dwang, manipulatie, seksuele handelingen die pijn doen en/of wanneer er sprake is van een groot leeftijdsverschil. Wij hanteren hiervoor het protocol grensoverschrijdend gedrag.

We maken geen foto's of film opnamen van blote kinderen.

6 Activiteitsaanbod

Wij bieden kinderopvang die bijdraagt aan de ontplooiing en ontwikkeling van kinderen in een speciaal voor kinderen aangepaste omgeving waarbij een huiselijke, vertrouwde en veilige sfeer de leidraad is. De individuele ontwikkeling van uw kind staat centraal, dit doen wij door het kind te laten ontwikkelen in eigen tempo en het op eigen niveau stimuleren van de persoonlijke en sociale ontwikkeling. Ook is er aandacht voor de waarden en normen van onze samenleving binnen het activiteitsaanbod.

6.1 Voorschoolse educatie

Bij Okidoki wordt gewerkt met een educatief programma dat er voor kan zorgen dat er een aanbod op maat is. Dit betekent dat een kind extra ondersteund krijgt, gestimuleerd of uitgedaagd wordt. Wij maken gebruik van het programma Uk&Puk, ons uitgangspunt daarbij is: spelen is leren!

Om aan de eisen van VE te voldoen wordt op voorschoolse educatie aangeboden tijdens de openingstijden van de peutergroep van 9:30 uur tot 12:00 uur en van 15.00 uur tot 16.30 uur. Peuters met een VE indicatie komen zodra ze 2.5 jaar zijn totdat ze naar de basisschool gaan 4 ochtenden en ontvangen per week dus $4 \times 4 = 16$ uur VE. In de hele peuterperiode is dit een totaal aantal uren van 960 uur (16 uur per week x 60 weken (1.5jaar). Hoe het aanbod VE geregeld is, is terug te lezen het dagritme van de peutergroep, verderop in dit pedagogisch werkplan. Wij hanteren de volgende minimale afname 4 dagdelen per week vanuit pedagogische doeleinden.

Het programma wordt vijf dagen per week gedurende de gehele dag aangeboden. Een kind krijgt zodoende gedurende de gehele periode, dit aanbod. Om positieve effecten te kunnen bereiken met doelgroepkinderen moeten zij minimaal vanaf 2,5 jarige leeftijd tot het vierde levensjaar deelnemen aan het programma. Voor doelgroepkinderen geldt hierbij een urennorm voor VE-aanbod. De huidige norm is 10 uur per week verspreid over 40 weken, een totaalaanbod van 960 uur vanaf het moment dat een kind 2,5 jaar is tot het 4 jaar wordt. Hierbij telt maximaal 6 uur per dag mee als VE-aanbod. Deze urennorm kan met de inzet van Uk & Puk worden gehaald.

Het aanbieden van activiteiten op enkele vaste momenten op de dag geeft het kind veiligheid en geborgenheid. De kring (aan tafel zitten) is zo'n vast moment; iedere ochtend en iedere middag. Tijdens de kring krijgen kinderen fruit en drinken, en is er een activiteit in de sfeer van liedjes zingen, een verhaal vertellen of het doen van een spelletje. Ook tijdens het buitenspelen lopen de VE-activiteiten door.

Uk&Puk bestaat uit allerlei activiteiten rondom verschillende thema's. De thema's zijn zo gekozen dat ze dicht bij de belevingswereld van de kinderen staan. Puk (een pop) speelt vaak een belangrijke rol bij activiteiten. Puk is een vertrouwd figuur voor de kinderen, een speelkameraadje en zij kunnen zich identificeren met Puk. Zij durven aan hem hun fantasieën, ideeën, gedachten en gevoelens te vertellen.

De stimulering is voor een baby natuurlijk anders als voor een peuter. De baby's zullen wij ervaring op laten doen (we laten de baby aan een kledingstuk voelen), de dreumes breidt de ervaring uit en oefent (speelt met kleding, kijkt naar eigen kleding, benoemd de kledingstukken en probeert (met hulp) aan- en uit te kleden, de peuter weet zich uit- en aan te kleden en breidt de vaardigheid ook nog uit (praat met anderen over zijn/haar kleding). De zelfstandigheid wordt hierdoor gestimuleerd.

Binnen ieder thema worden er verschillende activiteiten aangeboden. Ouders worden daar bij betrokken. Zij ontvangen bij de start van het thema een nieuwsbrief met de liedjes/ versjes/woorden behorend bij het thema en de activiteiten die wij tijdens het thema doen met de kinderen. Zij kunnen samen met hun kind ook thuis de liedjes/ versjes doen. Kinderen worden de gerichte activiteiten aangeboden maar worden ook gestimuleerd om zelf activiteiten te ondernemen. Zo kunnen kinderen in de creahoek, op de grond of aan tafel zelf aan de slag met bv potloden, wasco of verf. Het gaat dan niet om het eindresultaat maar om het ontdekken en ervaren van materialen.

De ontwikkelingsgebieden zijn:

Spraak en taal	Samen praten is heel belangrijk, de pm'ers praten met de kinderen en lezen voor. Wij gebruiken daar woordenlijsten vanuit het programma voor, ieder thema heeft een woordenlijst. De verstandelijke ontwikkeling groeit.
Rekenen	U denkt wellicht rekenen? Het gaat hier om ruimtelijk begrip. Hoog-laag, veraf-dichtbij en kleuren sorteren is ook rekenen! Zo ook: passen mijn schoenen? Waar rolt de bal heen, kan ik die nog pakken?
Motoriek	Dit heeft alles te maken met voelen, kijken, luisteren, proeven, ruiken en bewegen: van rennen tot een potlood goed kunnen vasthouden.
Sociaal- Emotioneel	Hoe kinderen met zichzelf en anderen omgaan, wordt de sociale ontwikkeling genoemd. Wij stimuleren het kind bijvoorbeeld om een ander kind te helpen, keuzes te maken of iets te laten zien of te vertellen. Samen spelen leidt tot samenwerken. Het gevoelsleven ontwikkelt zich, het besef van goed en kwaad wordt steeds sterker. Ze leren geleidelijk aan meer betrokken te zijn bij anderen.

De vaste thema's zijn:

Knuffels	Week	2	tot en met	6
Hatsjoe	Week	7	tot en met	11
Ik en mijn familie	Week	12	tot en met	16
Eet smakelijk	Week	17	tot en met	21
Oef wat warm	Week	22	tot en met	26
Welkom Puk/ik ben bijna 4	Week	27	tot en met	31
Dit ben ik	Week	32	tot en met	36
Reuzen en kabouters	Week	37	tot en met	41
Regen	Week	42	tot en met	46
Wat heb jij aan vandaag	Week	47	tot en met	52

In de 5e week wordt het nieuwe thema voorbereid en het oude geëvalueerd in het werkoverleg van de groep:

Met een breed aanbod van activiteiten binnen de thema's dagen we kinderen uit om allerlei vaardigheden te ontwikkelen in de grote groep, maar ook in een kleine groep of zelf individueel. Spelenderwijs, op vrijwillige basis en altijd met groot plezier komen sociale vaardigheden, cognitieve en motorische vaardigheden, fantasie en creativiteit aan bod. Het spelmateriaal is uitdagend, fantasierijk en past bij het ontwikkelingsniveau. We wisselen het speelgoed en de materialen binnen het thema, zodat het uitdagend blijft voor de kinderen.

6.2 Opbrengst Gericht Werken.

Kinderen zijn kleine onderzoekers. Ieder kind wil graag leren(=spelen) en ontdekken. Kinderen ontdekken dingen door te spelen. Ze bepalen hun eigen spel. Daarmee oefenen ze alle bovenstaande ontwikkelingsgebieden. Het is onze taak om de kinderen de gelegenheid te geven om te spelen en ze zo nodig bij te sturen.

De kwaliteit van Voorschoolse educatie wordt versterkt door meer opbrengstgericht te werken. Het gaat om een doelgerichte methodische manier van werken. Hierbij staat niet de activiteit centraal, maar de ontwikkeling van het kind.

Voor de pm'er is opbrengstgericht werken een werkwijze om te bepalen wat zij de kinderen moet bijbrengen, of in ieder geval aanbieden en op welke behoeften van de groep en het individuele kind de begeleiding wordt afgestemd.

Het gaat om observeren, zien waar het kind staat in zijn ontwikkeling, om vervolgens te bepalen welke spelactiviteiten een kind nodig heeft. Als volgende stap wordt er geëvalueerd om te bepalen of de pm'er de juiste spelactiviteiten heeft aangeboden om het kind verder te helpen ontwikkelen. Dit kan op het individuele niveau of het groepsniveau. Vervolgens worden de activiteiten aangepast, of wordt het doel aangepast.

Iedere 5 weken bespreken de pm'ers de voortgang in de ontwikkeling van de kinderen in het werkoverleg.

We werken op Okidoki per groep aan de hand van een overzicht (de zogenaamde spin) waarop alle activiteiten en thema's staan waar wij gedurende het jaar bij stil staan en de activiteiten omheen organiseren. Daarnaast is er natuurlijk aandacht voor een aantal speciale momenten in het jaar: Moederdag, Vaderdag, Pasen, Kerst etc.

Iedere 15 weken (na 3 thema's) maken we voor de kinderen vanaf twee jaar een groepsplan voor de komende 3 thema's. Dan bepalen we waar de groepsbehoefte qua ontwikkeling naar uit gaat en passen het lokaal en spel materiaal in de groep aan de groepsdoelen aan.

Dit zou opgevat kunnen worden als een schoolse manier van spelen, maar dat is echt niet de bedoeling. Het gaat vooral om kansen creëren en te grijpen. Hiermee bedoelen we dat we de kinderen subtiel uitdagen en stimuleren om een activiteit te doen en als er al spontaan spel is, dit te volgen, begeleiden en uit te diepen. Het eerste gebeurt in het gestructureerde spel of bijvoorbeeld tijdens het eten, tijdens het ongestructureerde (vrije) spel worden kansen gegrepen.

Als een kind twee jaar wordt, nodigen wij u uit voor een oudergesprek over pedagogisch partnerschap. Er is veel onderzoek gedaan naar de samenwerking en doorgaande ontwikkelingslijn als kindcentra en ouders goed op de hoogte zijn van het ontwikkelingsaanbod en elkaar daarin aanvullen.

6.3 Doorlopende ontwikkelingslijn

Wij volgen de ontwikkeling van het kind op 5, 10, 20,26, 32, 38 en 44 maanden en gebruiken daar de digitale observatiemethode 'Zo doe, praat, beweeg, reken ik, ' voor. Als het kind bij ons is geplaatst, wordt op een aantal vaste momenten een digitale vragenlijst ingevuld. Deze vragen meten of het kind zich naar algemene normen voldoende ontwikkelt. Als een pm'er twijfelt, kan er vaker een vragenlijst ingevuld worden.

Het is wenselijk dat de ontwikkeling van het kind niet stagneert maar doorloopt.

Daarom doen wij een overdracht van de ontwikkeling van het kind aan het basisonderwijs en buitenschoolse opvang middels een stedelijk vastgelegd overdrachtsformulier. Bij bijzonderheden zal een zogenaamde warme overdracht (de kinderopvang maakt een afspraak met de school) gedaan worden. Er zijn met de scholen waar de meeste kinderen naar uitstromen afspraken over de doorlopende ontwikkelingslijn.

Indien er bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind of problemen worden gesignaleerd, bespreken wij deze met de ouder en verwijzen wij ze naar passende instanties voor verdere ondersteuning.

6.4 Verschillen tussen jongens en meisjes

We spelen in op de verschillende interesses en behoeften die jongens en meisjes kunnen hebben. Die verschillen hebben deels te maken met de ontwikkeling van de hersenen, de linker hersenhelft ontwikkelt zich langzamer dan de rechter. En door de invloed van het mannelijke hormoon testosteron, verloopt dat proces bij jongens langzamer. Daarom hebben zij vaak meer behoefte aan grof motorische bewegingen, waarbij ze letterlijk de ruimte nodig hebben. Ze kunnen al snel hun interesse verliezen bij activiteiten die een beroep doen op hun fijne motoriek. De ontwikkeling van de fijne motoriek verloopt bij meisjes sneller, daarom zal hun spanningsboog bij dergelijke activiteiten groter zijn dan bij jongens. Om dezelfde reden uiten jongens zich veelal fysiek en stoeien daarom graag met elkaar.

Deze bovenstaande vaststelling geldt niet voor alle kinderen en mocht het anders zijn dan zullen wij hier oog voor hebben en zorgdragen voor genderneutraal spel. We kijken naar het individuele kind en sluiten aan op zijn/haar behoefte, ongeacht of het een jongen of een meisje is. Ieder kind krijgt de ruimte die het nodig heeft.

6.5 Plezier in doen en ontdekken

Een kind ervaart alles voor de eerste keer, we stemmen het aanbod van activiteiten en speelgoed af op de zintuiglijke en motorische ontwikkeling. Door te voelen, ruiken en horen en dit te ervaren, leert het zichzelf spelenderwijs kennen en later de wereld om zich heen. In de groep kan het kind ervaringen opdoen in een veilige omgeving, in een tempo dat bij hem past.

6.6 Vallen en opstaan

Wij geven kinderen de ruimte om situaties te oefenen en ervarend te leren. Dit gebeurt soms letterlijk met vallen en opstaan, kinderen leren op deze manier risico's in te schatten.

De pm'er zorgt hierbij voor een veilige omgeving door toezicht te houden en tegelijkertijd de kinderen zelf dingen te laten ondernemen. De pm'er daagt de kinderen uit om creatief bezig te zijn en dingen uit te proberen. Geeft complimenten indien een kind hierin stappen zet, speelt soms mee met de kinderen en gaat dan mee in hun fantasie. Zie hierover ook het stukje risicovol spel bij buitenspelen.

6.7 Meer van hetzelfde

Kinderen willen soms gedurende langere tijd achter elkaar met dezelfde activiteit bezig zijn. Bijvoorbeeld de hele week in de bouwhoek, of de hele week worden voorgelezen uit hetzelfde boek. Zo vergroten ze hun concentratie en verdiepen ze hun spel. Op deze manier hebben alle ervaringen de tijd om in de hersenen te worden opgeslagen. Daarom geven we kinderen die langere tijd met een zelfde activiteit bezig willen zijn daarvoor alle gelegenheid en tijd. Indien mogelijk ruimen we het spel niet tussentijds op, zodat er steeds verder gespeeld kan worden.

6.8 Het doen telt

Voor alle kinderen geldt, dat het eindresultaat van hun activiteit niet belangrijk is, maar de weg ernaar toe. Die weg bestaat uit uitproberen en ervaringen opdoen, gerelateerd aan de ontwikkeling van een kind. Bij het jonge kind zou dit kunnen bestaan uit het dopen van de vingers in de verfpot of het scheuren van papier, bij een ouder kind het leren verven met kwast of knippen met een schaar. Deze succeservaringen vergroten het zelfvertrouwen en de zelfstandigheid.

6.9 Vrij spelen

Iedere dag kunnen de kinderen vrij spelen. Tekenen, bouwen, fantasiespel, met poppen en auto's enzovoorts. Ze ontwikkelen hiermee persoonlijke en sociale competenties. Kinderen kiezen zelf waarmee, hoe lang en met wie ze vrij spelen. Het speelgoed kan door een kind op verschillende manieren gebruikt worden. Om er alleen mee te spelen en te ontdekken wat je er allemaal mee kunt doen, of om er samen mee te spelen.

Niet alleen speelgoed daagt uit tot spel, maar ook vooral alledaagse gebruiksvoorwerpen en kosteloos materiaal prikkelen de fantasie. Zo wordt in het fantasiespel een eenvoudig keukenrolletje een verrekijker en de keukenhoek een winkel of restaurant.

6.10 Muziek

Muziek speelt een belangrijke rol in het dagelijkse leven op ons kinderdagverblijf. Zingen wordt gebruikt om dagelijkse bezigheden zoals eten, drinken, naar bed gaan te begeleiden. Een slaapliedje helpt een kind om rustig in te slapen. Een opruimlied helpt om het opruimen aan te kondigen en te begeleiden, een liedje aan tafel laat de kinderen samen iets ondernemen, naar elkaar luisteren en plezier te hebben.

Het laten horen en samen maken van muziek en zingen is een prettige manier om in een groep samen te zijn. Veel ontwikkelingsgebieden worden aangesproken door muziek. Het stimuleert niet alleen de taalontwikkeling door het leren van nieuwe woorden, maar kinderen ervaren ook ritmes en tempo. Ook oefenen zij in luisteren en concentratievermogen, beweegspelletjes op muziek geven ook veel plezier. Bij de baby's gaat het vooral om het ervaren van verschillende zintuigen, het horen van liedjes en geluiden en het zien en voelen van de instrumenten. Bij peuters ligt het accent meer op het interactieve en op het groepsproces: zelf zingen, muziek maken (trommelen) en bewegen met elkaar.

Afwisselend per thema komt eens per week onze dansdocent in de ochtend dansen met al de kinderen. De dansdocent heeft per VE thema een dans ontwikkeld die in 5 weken een opbouw heeft. De dans wordt veelal door klassieke muziek begeleid. Elke vijf weken wordt de dag waarop gedanst wordt veranderd zodat al onze kinderen gebruik kunnen maken van de dansochtend van de dansdocent. Bij de BSO wordt de dansdocent, twee keer per jaar een maand ingeplant bij de activiteiten. Er wordt dan gedanst in de gymzaal.

Op de BSO is een muziek box aanwezig waarop muziek kan worden afgespeeld. Met de kinderen doen wij regelmatig activiteiten op muziek.

6.11 Bewegen – Lekker Fit

Rotterdam Lekker Fit! is een programma van de gemeente Rotterdam om Rotterdamse kinderen fitter te maken. Fitte kinderen zitten lekkerder in hun vel, doen beter mee en blijven ook in de toekomst vaak gezonder.

Samen met de ouders zorgen wij voor een gezonde leefstijl bij het kind. Een kind dat van kleins af aan gezonde gewoontes aanleert, heeft daar nu én later veel profijt van. Wij bieden gezond voedsel aan en veel beweging (hartslag verhogende korte activiteiten).

Rollen, kruipen, klauteren, dansen, springen: bewegen is gezond en kinderen vinden bewegen fijn. Tijdens beweegactiviteiten kunnen kinderen allerlei vaardigheden oefenen: motorische vaardigheden, zoals springen, balanceren en ooghandcoördinatie, maar ook sociale vaardigheden, bijvoorbeeld door samen met een bal te spelen. Wij stimuleren dit door allerhande uitdagende en fantasievolle spel- bewegingsactiviteiten aan te bieden. Dat doen we binnen en buiten.

Regelmatig komt er een speciale dansdocent op de locatie om binnen het VE thema met de verschillende groepen te dansen. Dit sluit aan en draagt bij aan de motorische en sociale ontwikkeling van de kinderen.

6.12 Uitstapjes

Vanaf de peutergroep maken wij uitstapjes met de kinderen. Door uitstapjes te maken, vergroten we de wereld van kinderen en laten we ze nieuwe situaties ervaren en prikkelen we hun ontwikkeling. We gaan bijvoorbeeld boodschappen doen, naar de papiercontainer, naar de speeltuin, naar de bibliotheek, het park, het bos, Plaswijckpark of de kinderboerderij. Of we halen een frisse neus tijdens een wandeling in de buurt. Onderweg valt er altijd heel veel te zien! Wij gaan met de kinderen lopend, met het openbaar vervoer of met de Stint op pad.

In de schoolvakanties is er een planning van verschillende uitjes voor de buitenschoolse opvang. Binnen het thema gaan wij dan met de kinderen op stap met de Stint (*in afwachting van besluit*). Er kan een verdeling voor de uitjes gemaakt worden voor de oudere en/of jongere kinderen. Uitstapjes zijn een vast onderdeel van de vakantieopvang, de ouders die vakantieopvang afnemen zijn hiervan op de hoogte. De pm'ers zorgen dat de uitstapjes toegankelijk zijn voor de leeftijd van de kinderen. Er kan gekozen worden om verschillende uitstapjes te doen op 1 dag om voor elke leeftijd het juiste uitstapje te kunnen aanbieden. Als ouders hun kind niet mee willen laten doen met deze uitstapjes (om welke reden dan ook) zal er worden gezocht naar een andere oplossing, waardoor het kind toch mee kan doen aan de vakantieopvang. Denk hierbij bijvoorbeeld aan samenvoegen met de peutergroep.

In afwachting van besluit

De stint is een elektrisch voertuig en valt onder een bijzondere bromfiets met de volgende regels: een rijbewijs of minimaal een bromfietscertificaat nodig; je hoeft geen helm te dragen; je moet zoveel mogelijk rechts rijden; de maximumsnelheid is 25 kilometer per uur; verlichting is 's nachts en bij slecht zicht verplicht. Dit mag met losse lampjes; het voertuig moet altijd rode en witte/gele reflectoren hebben; als er een (brom)fietspad is, moetje daarop rijden.

Onze pm'ers hebben een (brommer)rijbewijs, zijn gewend aan het verkeer (enige jaren ervaring) en zijn getraind door de leverancier. Er kunnen 10 kinderen in de Stint vervoerd worden. Er zijn heupgordels voor ieder kind, de pm'er controleert of ieder kind op de juiste manier de gordel om heeft. Wij, medewerker en kinderen, dragen een veiligheidsvestje.

Tijdens de uitstapjes wordt de meest veilige route genomen, bij voorkeur over fietspaden. In de werkinstructie Uitstapjes en Stint zijn de regels rondom controles voor- en na gebruik van de Stint vastgelegd.

6.13 Buitenspelen

Alle groepen beschikken over een gezamenlijke buitenruimte. De achter buitenruimte is gedeeltelijk ingericht voor de baby's en aangrenzend aan het babylokaal. Buitenspelen doen we zoveel mogelijk, iedere dag. Buiten ervaren kinderen de seizoenen, de veranderingen van het weer en de frisse lucht. Buiten is er meer ruimte dan binnen, hier kunnen kinderen zich uitleven in grote bewegingen waarbij ze hun grove motoriek gebruiken: klimmen en klauteren, rennen en fietsen. Alleen of met een groep. We doen buiten ook wat we binnen doen: lezen aan een tafel, een liedje zingen en spelen in de zandbak. De buitenruimte van ons kinderdagverblijf leent zich hier bijzonder goed voor, dus ook bij minder mooi weer gaan we met de kinderen naar buiten.

Wij stimuleren dit door een uitdagende, groene speelplaats te creëren waarin kinderen zich vrij voelen en zich op hun eigen niveau kunnen ontwikkelen. Binnen het spelen geven wij de kinderen

voldoende ruimte voor de fantasie, de creativiteit en het ontdekken. Aan de achterkant van ons gebouw is het schoolplein dat geschikt is voor onze buitenschoolse opvang kinderen. Hier kunnen we ook skaten, touwtje springen, voetballen enzovoort.

Daar waar het mogelijk is, worden onze tuinen zo ingericht dat de natuur voor de kinderen een belevenis wordt. Het kan gebeuren dat u uw kind op komt halen terwijl uw kind heerlijk in de tuin aan een waterplek met takjes in de modder zit te wroeten. Of dat u tussen de struiken twee kinderen ziet die wormen hebben opgegraven. Kinderen plukken blaadjes en leggen die op een rijtje op de zandbakrand. Baby's kunnen in overleg met ouders zo nu en dan buiten slapen in een kinderwagen of campingbedje. Wij zien onze buitenruimte als een tweede groepsruimte, dus alle activiteiten die binnen ondernomen worden kunnen ook buiten plaatsvinden.

Men komt steeds meer tot het inzicht dat buiten spelen heel belangrijk is. Niet alleen voor de lichamelijke, maar ook voor sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen. De ervaring van de ruimte, het weer, de natuur, het licht, het geluid, de grond en de ondergrond is anders.

Buiten draagt bij aan alle ontwikkelingsgebieden, omdat:

- het heel gezond is, het draagt bij aan de lichamelijke ontwikkeling. Kinderen die meer buiten spelen ontwikkelen meer behendigheid en spieren. Ze hebben minder kans op astmatische aandoeningen en een tekort aan vitamine D
- het positieve effecten heeft op de verstandelijke ontwikkeling: spelen zorgt er voor dat kinderen problemen leren oplossen, logisch leren denken, de taken en betekenis van de natuur leren inschatten. Dat heeft weer een gunstige invloed op het ontwikkelingsproces.
- het bijdraagt aan de sociale ontwikkeling van het kind en aan de ontwikkeling van de persoonlijkheid (emotionele ontwikkeling). De zelfredzaamheid wordt groter, ook de sociale communicatie verbetert. Het kan een goede afleiding of uitlaatklep zijn voor opgekropte energie.

De BSO kinderen spelen op de schoolpleinen achter de locatie. Om hun zelfstandigheid te vergroten mogen zij met toestemming van de pm'er en de ouders alleen buitenspelen binnen de hekken van het schoolplein. Dit bevorderen wij in kleine stapjes door te beginnen om even alleen te spelen op het voorplein of achterplein waarbij de pm'er geregeld komt kijken. Door de 8+ kinderen kan met toestemming gespeeld worden buiten de hekken van het schoolplein.

6.14 Risicovol (buiten)spel

Wij proberen onze ruimtes (binnen en buiten) zo in te richten dat de kinderen uitgedaagd worden. Een term die tegenwoordig veel gebruikt wordt is risicovol (buiten)spel.

Uit onderzoek blijkt dat risico's nemen essentieel is voor kinderen. Een van de redenen, waarom het van belang is om kinderen om te leren gaan met risico's, is dat het nemen van risico's onderdeel van het leven is. Kinderen die nooit om hebben leren gaan met risico's kunnen extreem angstig worden voor nieuwe dingen die op hun pad komen. Of juist het tegenovergestelde: kinderen vervallen in roekeloos gedrag, omdat ze niet geleerd hebben wat de consequenties daarvan kunnen zijn. Ook zijn er verbanden tussen het leergedrag van kinderen, de wil om iets te leren, en het gevoel van welbevinden van het kind, wanneer kinderen betrokken zijn bij risicovol spel.

En ja, dat levert soms vieze kleding, schrammen, splinters en blauwe plekken op. Maar is dat nou zo erg? Als het nemen van risico's leidt tot veerkrachtigere kinderen, die niet bij de kleinste tegenslag bij de pakken neer gaan zitten en bereid zijn uitdagingen aan te gaan, dan is het dat volgens ons dubbel en dwars waard! Daarmee leveren wij een waardevolle bijdrage aan de ontwikkeling van een kind.

Iets waarvan het kind een leven lang profijt kan hebben en dat is waar het uiteindelijk om gaat!

Maar: Plezier staat voorop!

6.15 Natuur & milieu

Kinderen krijgen hun normen en waarden overgedragen door hun directe verzorgers. Een pm'er vervult een voorbeeldfunctie, ook ten aanzien van het milieu.

Omdat we te maken hebben met jonge kinderen zullen we de "zorg voor het milieu" moeten zoeken in kleine zaken. Het is belangrijk dat het spelenderwijs en begrijpelijk wordt overgedragen. Daarom zal vooral de kennismaking met de natuur voorop staan, zodat kinderen deze leren waarderen. De pm'ers zullen de kinderen hierbij bewust bij de natuur betrekken. De aandacht voor het milieu zal vanuit dit standpunt op een speelse manier en vanuit een voorbeeldfunctie worden meegenomen.

Voorbeelden om kinderen bij de natuur te betrekken zijn: aandacht voor de seizoenen bijvoorbeeld door de aankleding van het lokaal, creatieve activiteiten, buiten spelen in alle jaargetijden, werken met plantjes en zaden, het maken van een moestuin, aandacht voor diverse diersoorten, voorlezen, een bezoek aan de kinderboerderij en bewust omgaan met dieren.

Voorbeelden om kinderen bij het milieu te betrekken zijn: mee laten helpen bij het opruimen van papier/glas/plastic op het kinderdagverblijf in de daarvoor bestemde bakken, geen afval op straat (laten) gooien, zuinig leren omgaan met water bij het handen wassen, kosteloos materiaal gebruiken, (teken)papier optimaal gebruiken.

Wij hebben met het vele buiten spelen ook als doel om de interesse te wekken bij kinderen voor de natuur en het milieu en we leren de kinderen op een respectvolle manier om te gaan met de natuur. We wijzen ze de beestjes en de natuurlijke materialen aan en benoemen wat het is. Daarnaast besteden we op ons kinderdagverblijf aandacht aan het scheiden van afval en gebruiken we energiezuinige apparatuur.

6.16 Creativiteit

We geven ruim baan aan de creativiteit van kinderen door bij elke activiteit de inbreng van kinderen een grote rol te laten spelen. We stimuleren hun creatieve proces door activiteiten aan te bieden die niet van tevoren zijn ingevuld of waar niet aan de hand van een voorbeeld wordt toegewerkt naar een bepaald eindresultaat. Spelenderwijs en in gesprek met kinderen komt er iets tot stand. Kinderen mogen kennis maken met veel materialen bij het knutselen en gaan aan de slag volgens hun eigen fantasie. Het gaat niet om het eindresultaat maar om het proces: het ervaren van hoe materiaal reageert, hoe kleuren mengen en het leren van vaardigheden als knippen en tekenen.

We maken gebruik van de eigen creatieve oplossingen die kinderen hebben, zowel in het spel als tijdens een knutselactiviteit. We geven kinderen de ruimte om materiaal op hun eigen wijze te gebruiken, zo wordt het materiaal optimaal onderzocht. Wij voegen hoogstens een element toe aan de activiteit, maar schrijven niets voor en laten kinderen bepalen wat ze met het materiaal doen.

6.17 Gebruik televisie en computer

Kinderen komen al heel jong in aanraking met televisie en computer. Ook voor de allerjongsten zijn er speciale tv-programma's, computerspelletjes en websites.

Er wordt op ons kinderdagverblijf heel weinig televisie gekeken. Een enkele keer kijken we met de BSO kinderen naar een kinderfilm, dit om even rust te creëren na drukke bezigheden. De 8+ kinderen kunnen per dag een half uur gebruik maken van de computer of tablet. Met de andere kinderen kan gekeken worden naar een filmpje op de tablet dat aansluit bij een thema of activiteit waar we op dat moment mee bezig zijn. We sluiten aan op situaties in de maatschappij, zoals bijvoorbeeld Koningsdag, huldiging van een voetbalclub, sinterklaasintocht. Uiteraard zorgen de pm'ers ervoor, dat de beelden die bekeken worden aansluiten bij de leeftijd van de kinderen.

7 Sfeer op de groep

Sfeer is belangrijk op de groep, een goede sfeer draagt bij aan het gevoel van emotionele veiligheid. Dat is een belangrijke voorwaarde voor kinderen om zich te kunnen ontwikkelen, in dit hoofdstuk worden de aspecten beschreven die van invloed zijn op de sfeer.

7.1 Indeling en aankleding van de ruimte

De uitstraling van de leefruimte is van invloed op de sfeer. We creëren een veilige en geborgen leefruimte door deze op een bepaalde manier in te delen en aan te kleden, afgestemd op de leeftijdsgroep die in de groepsruimte verblijft. Ieder kind behoort tot een stamgroep die bestaat uit een vaste leefruimte als basis, dat zorgt ervoor dat de ruimte vertrouwd wordt voor het kind en draagt bij aan de emotionele veiligheid.

De verschillende groepsruimten zijn in lichte kleuren geschilderd en ingericht met kindvriendelijk meubilair en met de knutselwerkjes, tekeningen en foto's van de kinderen. We bieden speelgoed en materialen zoveel mogelijk op kind hoogte aan, zodat een kind zich gestimuleerd voelt om zelf te kunnen kiezen (initiatief te nemen) waarmee het wil spelen.

In ons kinderdagverblijf hebben we verschillende hoeken ingericht met spel materiaal. Bovendien is er in elke groep een hoek met kussens of bank en zachte materialen, waar een kind zich even kan terugtrekken. Zo creëren we een rustige en veilige sfeer. De indeling van de ruimte is zodanig dat kinderen er samen kunnen spelen, maar ook alleen.

Elk van onze pm'ers is verantwoordelijkheid voor de verzorging, uitstraling en aankleding van de groepsruimte en we doen dat zoveel mogelijk samen met de kinderen. Bijvoorbeeld door op sommige momenten van de dag samen de spulletjes weer op de eigen plek te zetten. Hiermee stimuleren wij de zelfstandigheid, participatie, het groepsgevoel en het verantwoordelijkheidsgevoel van de kinderen. De ruimtes blijven rustig en overzichtelijk en dat voorkomt overprikkeling bij de kinderen. Een overprikkeld kind komt niet echt tot spel omdat er steeds iets nieuws is wat zijn aandacht vraagt. We zorgen er zo voor dat kinderen geconcentreerd kunnen spelen, dat is belangrijk omdat spelen de manier is waarop kinderen leren.

Door het uitdagende spelmateriaal en het gevoel van herkenning en veiligheid van de vaste groepsruimte stellen we de kinderen in staat om zich op allerlei gebieden te ontwikkelen.

7.2 Bijzondere momenten

Wij proberen op de locaties aan te sluiten op belangrijke gebeurtenissen in de maatschappij en daarbij in het bijzonder in Nederland en wat er speelt in onze omgeving. Er is ruimte voor de kinderen om hiermee bezig te zijn tijdens de opvang. Denk dan aan bijvoorbeeld de een hulding van de voetbalclub, Sintintocht enzovoort.

Zo geven wij aandacht en ondersteuning aan het goede doel KiKa (Kinderen Kankervrij). Iedere locatie organiseert jaarlijks een moment waar op een ludieke manier gedoneerd kan worden. Wij vragen ouders en personeel ook op de factuur en salarisstrook (minimaal) 1 euro per maand te doneren.

Ook aan bepaalde gebeurtenissen in het persoonlijke leven van het kind besteden we bijzondere aandacht. We vieren de verjaardagen en nemen afscheid van een kind als deze de kinderopvang gaat verlaten. We besteden ook aandacht aan feesten en feestdagen vanuit de culturele achtergrond van de kinderen op onze groep.

Een bijzonder moment kan ook een verdrietige gebeurtenis zijn, zoals het overlijden van een opa/ oma of huisdier, maar ook een vrolijke gebeurtenis zoals de komst van een nieuwe broer of zus. We besteden hier aandacht aan, afgestemd op de behoefte van het betreffende kind en de andere kinderen van de groep.

Elk feestje kent zijn eigen, vaste rituelen die ervoor zorgen dat de kinderen weten wat er komen gaat. Zo ervaren ze een gevoel van zekerheid en veiligheid. Bij een verjaardagsfeestje hoort bijvoorbeeld een muts en slingers en we zingen samen met de kinderen voor de jarige.

We vinden het ook belangrijk om bijzondere aandacht te besteden aan het afscheidsfeestje, het kind kan een periode afsluiten en aan een nieuw "avontuur" beginnen. Hij neemt afscheid van de oude groep, van de groepsgenootjes en de pm'ers en van gebruiken en gewoonten. Ook voor de "achterblijvers" is afscheid nemen belangrijk, zij missen immers een groepsgenootje. Door steeds dezelfde rituelen terug te laten komen, worden kinderen gesteund en begeleid in het zetten van de volgende stap.

De betrokkenheid van de kinderen onderling speelt bij de bijzondere momenten een belangrijke rol. Samenwerken, rekening houden met elkaar en respect hebben voor anderen zijn allemaal aspecten van betrokkenheid die aan bod komen. Vanuit die betrokkenheid besteden we bijvoorbeeld ook

speciale aandacht aan een kind dat een broertje of zusje heeft gekregen, of een kind dat er niet bij kan zijn omdat hij ziek is.

Sensitiviteit is een belangrijke attitude van pm'ers, wij stellen ons sensitief op en maken vanuit betrokkenheid de kinderen sociaal attent op elkaar. We hebben aandacht voor het individuele kind en voor de groep, wij herkennen en benoemen emoties en zorgen voor een ontspannen en vrolijke sfeer.

Wij hechten grote waarde aan de afstemming met ouders bij bijzondere momenten voor het kind. Per gebeurtenis kunnen hierover afspraken worden gemaakt. Bijvoorbeeld over wanneer iets wordt gevierd en of een ouder hierbij aanwezig wil zijn.

Bij ons op het kinderdagverblijf vieren we diverse feesten, namelijk:

- Verjaardagen van kinderen. Wanneer een kind jarig is worden de ouders en het kind bij binnenkomst 's morgens al gefeliciteerd. Tijdens het fruit eten, wordt er stil gestaan bij het feestelijke moment. Er wordt gezongen voor de jarige en het kind krijgt een eigen feestmuts op als het dat wil. Ook is er gelegenheid tot trakteren en ontvangt het kind een cadeautje.

Jaarlijks worden een aantal thema's afgesloten met een activiteit waarbij de ouders en verzorgers (soms opa/oma) bij betrokken zijn.

- Paaslunch. Pasen wordt gevierd met de kinderen met een gezamenlijke Paaslunch in de hal. Er worden dan lekkere broodjes, beleg, eieren en andere lekkernijen in huis gehaald. Ons kinderdagverblijf staat dan in het teken van onder andere paaseieren, paashazen, lente en kuikentjes.
- Sinterklaas. Eind november wordt de locatie versierd en mogen de kinderen hun schoen zetten bij Okidoki. Het Sinterklaasfeest wordt begin december op de locatie gevierd. De Droomplaats zorgt voor een cadeautje voor elk kind. De cadeautjes worden op een speelse manier uitgedeeld.
- Kerst. Elke groep is in kerstsfeer aangekleed met een kerstboom/krans. We zingen liedjes en vertellen verhalen die gericht zijn op kerst. Ook bij de leeftijdsgerichte activiteiten wordt hier aandacht aan besteed. Vlak voor de kerst is er een gezamenlijke kerstlunch voor de kinderen, er wordt een themalunch verzorgd en de kinderen eten gezamenlijk in de centrale hal. De nadruk van de festiviteiten ligt bij ons kinderdagverblijf op de gezelligheid en niet op het religieuze aspect, maar we gaan het niet uit de weg.

Bij de BSO worden de feesten aangepast op de doelgroep en gehouden na schooltijd.

7.3 Belonen en corrigeren

We belonen een kind als het gewenst gedrag vertoont door het geven van complimenten en buigen ongewenst gedrag om naar gewenst gedrag. Zo leren de kinderen grenzen kennen. Wij houden er rekening mee dat dit een leerproces is voor een kind. We observeren het gedrag en proberen te achterhalen wat er in het kind omgaat en waar het gedrag vandaan komt.

We buigen ongewenst gedrag om naar gewenst gedrag. Dat doen we bijvoorbeeld door het kind af te leiden (vooral bij jongere kinderen) of kort uit te leggen waarom het gedrag ongewenst is. We bieden het kind een alternatief aan of leiden hem weg uit de situatie. We vinden het belangrijk daarbij altijd kort en duidelijk uit te leggen wat zijn gedrag ongewenst maakt en dat niet het kind zelf ongewenst is. Daarbij gebruiken we de ik- benoeming, zodat voor het kind duidelijk is wat er verwacht wordt.

Bij gewenst gedrag belonen we het kind, bijvoorbeeld in de vorm van een compliment. Onze stem, mimiek, en het maken van oogcontact zijn erg belangrijk bij belonen en corrigeren. We zorgen er ook voor dat we direct belonen en ombuigen, omdat een kind anders niet goed begrijpt waarvoor het aangesproken of geprezen wordt. We gaan hier consequent mee om. Als iets de ene keer wel mag en de andere keer niet, is het voor een kind onduidelijk waar grenzen liggen. Het leren kennen van de grenzen is nodig voor het scheppen van duidelijkheid, dit zorgt voor emotionele veiligheid. Wij overleggen onderling hoe er met belonen en corrigeren wordt omgegaan, zodat wij op alle groepen consistent kunnen zijn in de aanpak. In specifieke situaties overleggen we met ouders over een aanpak.

Als kinderen in een conflictsituatie komen, grijpen we, naar gelang de ontwikkeling vordert, niet direct in. We stellen de kinderen in staat de situatie zelf op te lossen, dit is belangrijk in de ontwikkeling naar zelfstandigheid. We houden de situatie goed in de gaten en bieden begeleiding als dat nodig is.

7.4 Kinderparticipatie

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zelf keuzes kunnen maken. Kinderparticipatie is daarom essentieel voor onze manier van werken. We volgen daartoe zoveel mogelijk de behoeftes en initiatieven van het kind, dit betekent o.a. dat kinderen mee mogen praten over wat we op een dag gaan doen. We ondersteunen kinderen in het kenbaar maken van de wensen en scheppen hiermee een sfeer waarin het kind zich veilig voelt. We ontvangen initiatieven van het kind en spelen hierop in en helpen het kind keuzes te maken als hij dit moeilijk vindt. We stemmen onze manier van handelen af op het ontwikkelingsniveau van het kind en hanteren bewust de interactieprincipes.

Op ons kinderdagverblijf werken we kindgericht, dat wil zeggen dat we de inhoud en het ritme van de dag (deels) laten afhangen van de behoeftes en initiatieven van de kinderen. Uiteraard is er een vast dagritme en zijn er globale richtlijnen voor de tijden waarop de vaste dagelijkse dingen plaatsvinden. We laten ons echter niet regeren door de klok, maar stemmen af op de initiatieven van de kinderen. Zij mogen daar waar mogelijk meebeslissen. Zo kan het zijn dat kinderen liever buiten willen spelen dan meedoen aan een activiteit die wordt aangeboden. Dat kan dan, kinderen zijn nooit verplicht om mee te doen. Of het kan zijn dat we wat later gaan eten, omdat kinderen nog volop aan het knutselen zijn. Kinderen worden gestimuleerd om zelf te kiezen en geprikkeld om dingen zelf te doen en ontdekken. We geven ze vertrouwen dat ze het zelf kunnen en doen het indien wenselijk doen we het eerst een keer samen, we stimuleren ook dat kinderen elkaar helpen.

Kinderen mogen ook vaak de pm'ers helpen met allerlei taken zoals: de tafel afruimen, de vloer vegen, speelgoed schoonmaken of spullen uit de keuken gaan halen. Bij de peutergroep is er het hulpje van de dag, kinderen vinden dit over het algemeen prachtig en doen erg hun best. Zo creëren we ook één op één momentjes, zodat een kind regelmatig even individuele aandacht van de pm'er krijgt.

Op de BSO overleggen wij regelmatig met de kinderen over hun ideeën en waar mogelijk worden ze gerealiseerd, de kinderen mogen ons altijd benaderen als ze een idee hebben over iets. Tijdens de mentor momenten praten we regelmatig over allerlei zaken die de BSO aangaan. Zoals: regels, welke spelletjes ze leuk vinden, omgang met elkaar. Bij het samenstellen van het activiteitenaanbod en de aanschaf van materiaal, hebben de kinderen natuurlijk een stem. We luisteren goed naar hun behoeftes en meningen en kijken daarbij naar de mogelijkheden in plaats van de onmogelijkheden. Voor de 8+ kinderen kan er een kindervergadering gehouden worden als de kinderen en/of pm'er hier behoefte aan hebben.

7.5 Regels en afspraken

Binnen elke groep gelden er regels en afspraken die de sociale ontwikkeling ondersteunen en daarnaast zorgen voor een emotioneel veilige omgeving. Waar mogelijk stellen we de regels en afspraken samen met de kinderen op. Er zijn regels en afspraken over hoe er met elkaar wordt omgegaan en hoe we gezamenlijk zorg dragen voor de groepsruimte. We stimuleren de kinderen in hun sociale competenties en geven ze de gelegenheid zich waarden en normen eigen te maken door rekening te (leren) houden met elkaar en (leren) omgaan met elkaar.

Het doel is een warme, liefdevolle en geborgen omgeving te bieden waarin het kind zich emotioneel veilig voelt.

Op ons kinderdagverblijf brengen we normen en waarden over door zelf het goede voorbeeld te geven en door kinderen hierin te begeleiden indien er zich specifieke situaties voordoen. We leggen dan uit aan het kind hoe het anders zou kunnen. Voorbeelden hiervan zijn: tafelmanieren (op elkaar wachten met eten, naar elkaar luisteren, elkaar uit laten praten). Respect voor de spullen (we gooien niet met spullen en ruimen ze netjes op). Beleefdheidsvormen (“mag ik iets drinken alsjeblieft”, in plaats van “geef mij drinken”).

We benoemen wat we zien en wat we doen en leggen het hoe en waarom uit aan de kinderen. Positief gedrag van kinderen wordt benoemd in de groep.

7.6 Pesten

Bij pestgedrag handelen we niet om de schuldvraag, maar om het pesten te stoppen. We doen nadrukkelijk een appèl op het inlevingsvermogen van de pester en de eventuele meelopers. We gaan met zowel de pester als de gepeste in gesprek, maar ook met de omstanders als dit een terugkerend patroon is. We vragen naar het waarom van wat er is gebeurd en hoe beiden (pester en gepeste) zich hierbij voelen. We maken de omstanders duidelijk dat zij medeverantwoordelijk zijn. We bespreken met ze hoe het werkt, en dat als zij zich anders opstellen – namelijk het gedrag van de pester afkeuren- zij dit patroon kunnen doorbreken.

Als een kind (of de ouders van dat kind) aangeeft dat het kind gepest wordt op de BSO, nemen we dit altijd serieus. Door zorgvuldige observatie en gesprekken met kinderen en de ouders van het kind dat wordt gepest en de pester(s), zullen wij proberen te achterhalen wat er binnen de groep kinderen speelt. Uitgangspunt is dat wij actief luisteren en niet bevooroordeeld zijn. Ons doel is een warme, liefdevolle en geborgen omgeving bieden waarin alle kinderen zich emotioneel veilig voelen.

Voor het bevorderen van het sociaalpedagogische klimaat binnen de BSO werken wij met Kanjertraining. In de groep wordt zogenaamde Kanjertaal gesproken, een methode voor het bevorderen van de persoonlijke ontwikkeling van kinderen. Een belangrijk uitgangspunt is daarbij dat het kind gelukkig is en gewaardeerd wordt om wie het is: 'Je mag zijn wie je bent!' Alleen dan kan een kind zich optimaal ontplooiën.

8 Oudercontacten

8.1 Het doel

Het doel van de oudercontacten is om een vertrouwensband en een goede samenwerking op te bouwen en ervoor te zorgen dat de twee opvoedomgevingen, thuis en het kinderdagverblijf, goed op elkaar zijn afgestemd. Dat vereist zoveel mogelijk afstemming tussen de pm'er en de ouders. We leren de kinderen goed kennen en wisselen ervaringen en aanpak uit. Bijvoorbeeld de rituelen van thuis bij het slapen gaan of een eetschema. Deze afstemming komt ten goede aan een gezonde ontwikkeling en het welbevinden van het kind.

8.2 Brengen en halen

Tijdens de breng- en haalmomenten wisselen wij samen met de ouders informatie uit. Wij horen graag van hen wat van belang is om een kind beter te begrijpen om hem zo goed mogelijk te begeleiden. Bijvoorbeeld hoe het weekeind of de vakantie is verlopen en of er bijzonderheden zijn.

Op onze beurt informeren wij ouders als zij hun kind ophalen over hoe de dag op het kinderdagverblijf globaal is verlopen (over het slapen en eten, de activiteiten, hoe het kind dit heeft beleefd en eventuele bijzonderheden). Dit wordt gedaan via een spraakbericht, zoals eerder omschreven.

Als ouders hun kind niet zelf komen halen, dienen ze dit van te voren te laten weten. Uit veiligheidsoverwegingen geven wij kinderen niet zonder toestemming van de ouders mee aan een derde. Om diezelfde reden kunnen kinderen alleen opgehaald worden door iemand boven de 12 jaar. De oudere BSO kinderen mogen in overleg met de ouder soms alvast zelfstandig naar huis toe gaan.

8.3 Gesprekken

Intakegesprek

Voordat het kind gaat starten, nodigen we nieuwe ouders uit voor een intakegesprek. Het gesprek wordt gehouden door de pm'er die de mentor van het kind wordt. Tijdens dit gesprek wordt informatie uitgewisseld en afspraken gemaakt over onder meer het wenproces. Tevens wordt het kindgegevens formulier ingevuld en kunnen ouders aangeven voor welke zaken zij toestemming verlenen, bijvoorbeeld het maken van foto's.

Op de eerste wendag (op de dag van de week, dat het kind ook daadwerkelijk gaat komen) gaat het kind een paar uurtjes wennen op de groep en vindt meestal het intakegesprek plaats met de ouders. Hierbij wordt met name aandacht besteed aan uw kind: wie is het kind, welke bijzonderheden zijn er om rekening mee te houden, hoe stemmen we het beste af op de thuissituatie en we geven een toelichting hoe een dag op de groep eruit ziet en hoe we werken. Op de tweede wendag gaat het kind al wat langer wennen op de groep met daarbij een eet- en slaapmoment. Dit kan alleen als de groepssamenstelling dit toelaat.

Voorafgaande de plaatsing van het kind heeft er al vaak een rondleiding van de locatiemanager of desbetreffende pm'er plaats gevonden. Hierin is het beleid van De Droomplaats uitgelegd en hebben de ouders een kijkje kunnen nemen in de groepen.

Voor de BSO vinden wij het belangrijk dat de ouder en het nieuwe kind bij het intakegesprek aanwezig zijn. De mentor zal de informatie en vragen ook gericht aan het kind stellen. Het kind zal van een ouder BSO kind een rondleiding krijgen door Okidoki.

Overgangsgesprek en wenaafspraken bij doorstroming van een kind van de ene groep naar de andere binnen het kinderdagverblijf

De mentor neemt contact op met de ouders om een overgangsgesprek op de nieuwe groep in te plannen. In dezelfde periode gaat het kind wennen, hierbij houden wij twee keer een aantal uur wennen aan. Bij dit wennproces houden we rekening met de persoonlijke behoefte en het ontwikkelingsniveau van het kind.

Oudergesprek

Wij nodigen de ouders uit voor een oudergesprek als het kind doorgaat naar een volgende groep. Bij dit gesprek is de huidige mentor en de mentor van de nieuwe groep aanwezig. Wij bespreken op dat moment onze bevindingen voor wat betreft de ontwikkeling van het kind op gebied van sociaal emotionele ontwikkeling, taal, rekenen en motoriek aan de hand van de digitale observatielijsten. Mocht er achterstand in de ontwikkeling zijn, worden ouders eerder en vaker uitgenodigd. Er kunnen ook andere momenten aanleidingen zijn voor een oudergesprek, zowel op initiatief van de ouders als van één van onze pm'ers. Ouders kunnen te allen tijde een gesprek aanvragen met de mentor en/of de locatiemanager over hun kind.

8.4 Schriftelijke informatie

Digitaal communicatieplatform: de **Droomplaats-app** (*in ontwikkeling*).

Onze pm'ers schrijven op het digitale platform over de belevenissen van de individuele kinderen en de hele groep. Ouders krijgen toegang tot deze berichten via een app op hun telefoon of tablet.

Ook het dagritme van de kleinere kinderen (slapen, flesvoeding, luiers) en ontwikkelstappen (denk bijvoorbeeld aan een eerste woordje) worden in dit systeem aangegeven. Daarnaast kunnen de pm'ers foto's van bijzondere momenten plaatsen, vragen stellen aan de ouders of andere mededelingen doen.

Ouders kunnen de berichten en foto's direct zien als de pm'er deze heeft geplaatst. Ouders kunnen berichten doorgeven.

Nieuwsbrief

Bij ieder nieuw VE thema ontvangen ouders de VE nieuwsbrief met welke activiteiten er worden gedaan op de locatie en tips hoe de ouders daar thuis op aan kunnen sluiten. Andere informatie ontvangen de ouders van de pm'ers of de locatiemanager per Whatsapp.

8.5 Oudercontact momenten

Per jaar organiseren we met het team van ons kinderdagverblijf één ouderavond. Ouderavonden kunnen wisselende thema's hebben, bijvoorbeeld over hoe een dag op het kinderdagverblijf verloopt (met foto's en filmmateriaal), of we nodigen een externe partij uit die een lezing houdt.

Eens per jaar vinden de 10 minuten gesprekken plaats waarbij de ontwikkeling van het kind besproken wordt met de ouders. In de hal is dan ruimte om een pedagogisch onderwerp te bespreken met de ouders en ouders hebben de gelegenheid met elkaar te spreken. Op deze avond is de ouderadviescommissie aanwezig en vaak ook een CJG medewerker waar de ouders gerichte vragen aan kunnen stellen.

Bij de Ve thema's worden regelmatig ouders betrokken en soms uitgenodigd om te helpen bij de opstart of afsluiting van de thema's.

U krijgt hiermee een inkijk in de uitvoering van ons pedagogisch werkplan. Beelden geven voor veel mensen toch een beter inzicht dan dit geschreven plan.

8.6 Ouderadviescommissie

De ouderadviescommissie van ons kinderdagverblijf behartigt de belangen van al onze kinderen en ouders van het kinderdagverblijf en de buitenschoolse opvang. Zij bevordert de communicatie tussen de ouders en de medewerkers en adviseert over:

- de uitvoering van het kwaliteitsbeleid, in het bijzonder het pedagogisch beleid (de kwaliteit van het personeel, de groepsgrootte en de inzet van personeel in opleiding)
- het algemeen beleid op het gebied van voeding, opvoeding, veiligheid en gezondheid
- openingstijden
- het beleid rondom voorschoolse educatie
- vaststelling en wijziging van de interne klachtenregeling wijzigingen van de prijs van kinderopvang .

De ouderadviescommissie komt gemiddeld 4-6x per jaar bij elkaar. De locatiemanager en directeur zijn beschikbaar voor vragen en/of opmerkingen vanuit de ouderadviescommissie.

De bevoegdheden, samenstelling, benoeming en verkiezing verlopen volgens het Reglement Ouderadviescommissies (op te vragen bij de locatiemanager).

Wij zijn altijd op zoek naar betrokken ouders. Het is moeilijk om een ouderadviescommissie te vormen of te behouden. Wij zullen regelmatig oproepen doen of u persoonlijk aanspreken. Indien dit niet lukt dan zullen wij bovenstaande onderwerpen altijd voorleggen op een algemene ouderavond of u per mail op de hoogte stellen van het voorgenomen beleid waarop wij u dan uitnodigen om daar gesprek of een advies over uit te brengen.

8.7 Exit enquête

Als de kindplaats is beëindigd bespreken we met ouders een exit enquête met vragen over hun ervaringen met ons kinderdagverblijf, deze evaluatie kan input zijn voor verbeteracties.

9 Borging van de kwaliteit

9.1 Personeel en opleiding

Onze branche is volop in beweging. Er komt steeds meer (wetenschappelijk) onderzoek en inzicht in de ontwikkeling van het jonge kind. Dat maakt dat wij constant te maken hebben met voortschrijdend inzicht in het werken met kinderen. Wij vertalen dit naar de werkvloer. Een open en lerende houding van ons personeel maakt het constante proces van evalueren, zelfreflectie, bijstellen en verbeteren van ons handelen naar nieuwe inzichten mogelijk.

Alle pm'ers in ons team zijn gekwalificeerd. De kwalificatie-eisen om als pm'er te mogen werken zijn vastgelegd in de CAO Kinderopvang. Mocht een nieuwe pm'er nog niet voldoen aan de Ve certificering, wordt zij ingedeeld naast een collega die wel gecertificeerd is en start zij binnen een jaar met de opleiding. De pm'ers die op de babygroepen werken volgen allemaal voor 2023 een speciale verdiepingsmodule voor het werken met baby's, zo ook de pm'ers die werken in de buitenschoolse opvang.

Wij proberen aantrekkelijke banen te creëren voor de medewerkers. Dit betekent dat wij soms combibanen maken. Zo kan een BSO medewerker ook op de peutergroepen (halve dag) werken of invaller zijn voor de medewerkers die uit geroosterd zijn vanwege compensatie of taken buiten de groep.

Regelmatig worden wij op de groep ondersteund door stagiaires. Zij volgen de opleiding PW3, PW4, een pedagogische hbo of Helpende Welzijn. De stagiaires bieden ondersteuning bij de verzorging van kinderen, bij de uitvoering van activiteiten, maar hebben niet de eindverantwoordelijkheid. Ook zijn er werknemers die een werk-/leertraject volgen, deze werknemers krijgen gedurende de opleiding steeds meer verantwoordelijkheden. In het BPV-beleidsplan is vastgelegd wanneer een werknemer die een werk-/leertraject volgt bepaalde taken mag uitvoeren. Het BPV-beleidsplan is in te zien op de vestiging.

Werknemers die een werk-/leertraject volgen en stagiaires worden ingezet conform de eisen zoals deze zijn beschreven in de CAO Kinderopvang.

9.2 Ondersteuning op de groep door andere volwassenen

Op de groep worden de pm'ers ondersteund door stagiaires. Dit zijn medewerkers in opleiding en afhankelijk van hoe ver zij in de opleiding gevorderd zijn, voeren zij de taken uit van een pm'er. Eerst geheel begeleid en geleidelijk steeds zelfstandiger, totdat zij uiteindelijk kan afstuderen als een gelijkwaardige collega. De vorderingen van de diverse stagiaires zijn op de locatie in te zien in het praktijkboek.

Wij maken gebruik van vrijwilligers en andere personen voor aanvullende taken. De ondersteuning op de groep is **niet** specifiek op de verzorging van de kinderen gericht. Het betreft iemand die voor ons komt koken, een tuinman en een klusjesman voor onderhoud. Zij moeten net als iedereen die in

de kinderopvang werkt een zogenaamde Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) overleggen en ingeschreven staan in het register voordat ze hun activiteiten bij ons starten.

Bij Okidoki is er een huishoudelijke hulp met een functionele beperking. Zij ondersteunt de pm'ers dagelijks met klussen zoals schoonmaakwerkzaamheden, de was, kopieerwerk, boodschappen enzovoort.

Enkele keren per week komt een vrijwillige kok de warme maaltijd verzorgen bij Okidoki.

9.3 Werkinstructies/protocollen

Het algemeen pedagogisch beleid is onderdeel van het kwaliteitshandboek van De Droomplaats. Naast het algemeen pedagogisch beleid zijn hier ook allerlei werkinstructies en protocollen in opgenomen, bedoeld om de veiligheid en de gezondheid van de kinderen en de kwaliteit van de leefomgeving in het kinderdagverblijf zo goed mogelijk te waarborgen.

Zo volgen wij de richtlijnen van het voedingscentrum bij het samenstellen van de maaltijden en de tussendoortjes die wij aanbieden. Bij het bereiden hiervan, volgen wij de hygiëncode voor kleine instellingen. Daarnaast zijn er ook werk instructies in opgenomen, bijvoorbeeld over veilig slapen van kinderen en (veiligheid)eisen bij het ondernemen van een uitstapje.

Deze werkinstructies en protocollen worden continue geëvalueerd en bijgesteld. Niet alleen door aanpassingen van richtlijnen door bijvoorbeeld de GGD of het Voedingscentrum, maar ook door reacties van de pm'ers, locatiemanagers en ouders. Het protocol veiligheid en gezondheid is op de locatie in te zien.

9.4 Niet tevreden? Vertel het ons.

Goede samenwerking tussen ouders en medewerkers is in het belang van het welzijn van de kinderen. Daar zetten wij ons van harte voor in. Het kan voorkomen dat de mening van een ouder verschilt met een medewerker of ergens ontevreden over is. Wij vragen de ouders dit bespreken met de betreffende medewerker of met de locatiemanager. Ook kan de directeur gevraagd worden om te bemiddelen. Zij is bereikbaar via het hoofdkantoor van De Droomplaats.

Een ouder kan ook ontevreden zijn over de dienstverlening van het kantoor, dan kan er contact opgenomen worden met de directeur. De contactgegevens van het kantoor staan vermeld op de website.

Klachtencommissie

Meestal komen we er samen wel uit. Is dat niet het geval, of wenst de ouder de klacht direct bij een onafhankelijke klachtencommissie in te dienen, dan kan dit door een schriftelijk klacht bij de Stichting Klachtencommissie Kinderopvang neer te leggen.

Ook kunnen zowel ouders als De Droomplaats een klacht laten beoordelen door de geschillencommissie kinderopvang. Als men er onderling niet uitkomt, kan een geschil worden voorgelegd aan de geschillencommissie kinderopvang. Bij het klachtenloket kinderopvang dat is verbonden aan de geschillencommissie kinderopvang wordt eerst geprobeerd om de klacht op te lossen door het geven van informatie, advies, bemiddeling of mediation. Ouders kunnen een geschil indienen bij de geschillencommissie kinderopvang als:

- de kinderopvangorganisatie niet binnen zes weken heeft gereageerd op de schriftelijke klacht • de ouders en de kinderopvangorganisatie het niet binnen 6 weken eens zijn geworden over de afhandeling van een klacht
- de kinderopvangorganisatie geen adequate klachtenregeling heeft.

In uitzondering op het bovenstaande mogen ouders meteen een geschil indienen bij de geschillencommissie kinderopvang als in redelijkheid niet van ouders kan worden verlangd dat zij onder de gegeven omstandigheden een klacht indienen bij de kinderopvangorganisatie. Dit kan zijn bijvoorbeeld bij klachten over intimidatie of wanneer ouders bang zijn dat het voorleggen van hun klacht vervelende repercussies kan hebben. De geschillencommissie beoordeelt in individuele gevallen of aan de voorwaarden hiervoor wordt voldaan. Ouderadviescommissies kunnen een geschil over de toepassing van het adviesrecht direct voorleggen aan de geschillencommissie kinderopvang. De geschillencommissie toetst in deze gevallen alleen of de kinderopvangorganisatie in redelijkheid heeft gehandeld. De geschillencommissie moet volgens de wet binnen 6 maanden uitspraak doen. In de meeste gevallen zal de commissie sneller een uitspraak doen. Indien nodig zal de commissie een versnelde procedure volgen, de uitspraken van de geschillencommissie kinderopvang zijn bindend voor zowel de ouders en ouderadviescommissies als de aangesloten kinderopvangorganisatie. De geschillencommissie kinderopvang publiceert geanonimiseerde uitspraken op haar website. Meer informatie kunt u vinden op www.klachtenloket-kinderopvang.nl.

De ouders hebben het recht om direct contact op te nemen met de externe klachtencommissie. Wij hopen natuurlijk dat de ouder ons eerst de kans geeft om samen in gesprek te gaan over de klachten.

Meer informatie over de klachtenprocedure en het volledige klachtenreglement kunt u opvragen bij het kantoor.

9.5 Observatie welbevinden en ontwikkeling van het kind

Kinderen zijn kleine onderzoekers. Ieder kind wil graag leren(=spelen) en ontdekken. Kinderen ontdekken dingen door te spelen. Ze bepalen hun eigen spel.

Het is onze taak om de kinderen de gelegenheid te geven om te spelen en ze zo nodig bij te sturen.

De kwaliteit van voorschoolse educatie wordt versterkt door meer opbrengstgericht te werken. Het gaat om een doelgerichte methodische manier van werken. Niet de activiteit staat centraal maar de ontwikkeling van het kind. Voor de pm'er is opbrengstgericht werken een werkwijze om te bepalen wat zij de kinderen moet bijbrengen of in ieder geval aanbieden en op welke behoeften van de groep en het individuele kind de begeleiding wordt afgestemd.

Het gaat om observeren, zien waar het kind staat in zijn ontwikkeling, om vervolgens te bepalen welke spelactiviteiten een kind nodig heeft. Als volgende stap wordt er geëvalueerd om te bepalen of de pm'er de juiste spelactiviteiten heeft aangeboden om het kind verder te helpen ontwikkelen. Dit kan op het individuele niveau of het groepsniveau. Vervolgens worden de activiteiten aangepast, of wordt het doel aangepast.

Om het kind objectief te beoordelen maken wij gebruik van de observatiemethode "Zo doe ik, praat ik, beweeg ik, reken ik".

Dit zou opgevat kunnen worden als een schoolse manier van spelen, maar dat is echt niet de bedoeling. Het gaat vooral om kansen te creëren en te grijpen. Hiermee bedoelen we dat we de kinderen subtiel uitdagen en stimuleren om een activiteit te doen en als er al spontaan spel is, dit te volgen, begeleiden en uit te diepen. Het eerste gebeurt in het gestructureerde spel of bijvoorbeeld tijdens het eten, tijdens het ongestructureerde (vrije) spel worden kansen gegrepen.

Als de ontwikkeling van een kind anders verloopt:

Niet altijd verloopt de ontwikkeling van een kind volgens verwachting. Soms krijgen we ook te maken met gedragsproblemen, ontwikkelingsstoornissen, lichamelijke of verstandelijke beperkingen.

Wij hebben samen met de ouders een signalerende rol, maar kunnen niet diagnosticeren. Zodra onze pm'ers zich zorgen maken, wordt dit met de ouders besproken. Wij horen het ook graag van de ouders als die zich zorgen maken. Samen zullen we dan bekijken hoe de zorgen kunnen worden weggenomen en hoe het kind extra kan worden ondersteund en gestimuleerd in zijn ontwikkeling.

Ons uitgangspunt is altijd het welbevinden van het kind, we kunnen niet altijd de zorg en aandacht bieden die een kind nodig heeft. Soms komen we tot de conclusie dat een kind niet op zijn plek is bij ons. Wij stellen onszelf daarom altijd de vraag: "Is de plek bij ons op de opvang de beste plek voor het kind?" Vanuit dat oogpunt bekijken we ook of we kinderen met een beperking of ontwikkelingsproblemen goede opvang kunnen bieden. Wat de mogelijkheden zijn hangt echter altijd af van de specifieke situatie.

Mishandeling of vermoedens hiervan

Soms ondervindt een (jonge) ouder of kind problemen tijdens het opgroeien. Dan zijn er verschillende organisaties die de ouders en het kind daarbij helpen. Het kan gebeuren dat meerdere instanties tegelijkertijd hulp bieden, dan is het belangrijk dat de hulpverleners dit van elkaar van weten. De hulp kan in samenwerking met elkaar beter verlopen. Wij zijn aangesloten bij het SiSa, SiSa is een afkorting van Stadsregionaal Instrument Sluitende Aanpak. Met dit systeem wordt bijgehouden of meerdere instanties hulp bieden aan dezelfde ouder en kind. Het systeem wordt alleen gebruikt door professionals. Voor meer informatie www.sisa.rotterdam.nl.

De meeste medewerkers van De Droomplaats zijn getraind in de meldcode en meldplicht. De locatiemanagers zijn aandacht functionarissen en houden de code onder de aandacht in het team.

Wij maken een stappenplan bij vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld. Dit plan bevat alle stappen die genomen worden vanaf dat wij signaleren tot aan het moment dat wij eventueel melden bij Veilig Thuis (vroeger het AMK) Een belangrijk uitgangspunt is dat wij dit altijd eerst met ouders bespreken. Onder kindermishandeling verstaan wij alle vormen van geestelijk, lichamelijk en seksueel geweld tegen kinderen, of het nalaten van zorg en aandacht

9.6 Analyse van de pedagogische kwaliteit

Wij analyseren jaarlijks de pedagogische kwaliteit van onze locatie. Hiervoor gebruiken we de observatielijst kwaliteit van de leefomgeving. Naar aanleiding van de resultaten hiervan stellen we verbeterpunten vast die wij opnemen in ons jaarplan. De resultaten van de analyse van de pedagogische kwaliteit wordt besproken met de ouderadviescommissie.

9.7 Veiligheid en gezondheid

Op onze vestiging zijn alle veiligheid- en gezondheidsfactoren in kaart gebracht. Deze, en eventuele nieuwe factoren, worden jaarlijks beoordeeld met behulp van een digitale risicomonitor.

Deze zogenaamde risico-inventarisatie beschrijft de veiligheidsrisico's die de opvang van de kinderen met zich meebrengt: verbranding, vergiftiging, verdrinking, valongevallen, verstikking, verwondingen, beknelling, botsen, stoten, steken en snijden. Bij de risico-inventarisatie gezondheid wordt gekeken naar ziektekiemen, binnenmilieu, buitenmilieu en medisch handelen. De ouderadviescommissie brengt advies uit op het gevoerde beleid ten aanzien van de risico-inventarisaties en de plannen van aanpak.

De risico-inventarisatie gaat uit van normen en van het (soms onvoorspelbare) gedrag van kinderen. Een aantal keer per jaar wordt de locatie bezocht door een speciaal aangestelde medewerker die Veiligheid en Gezondheid onder de aandacht brengt van de medewerkers.

Jaarlijks stelt de GGD vast of deze inventarisatie en de hieraan gekoppelde evaluatie op de juiste wijze en volledig is uitgevoerd. De risico-inventarisatie en een afschrift van het inspectierapport van de GGD liggen op onze vestiging ter inzage. Het inspectierapport is ook te vinden via de vestigingspagina's.

9.8 Deskundigheidsbevordering

Al onze pm'ers worden op verschillende manieren ondersteund. Die ondersteuning is afgestemd op de individuele behoefte van elke pm'er. Coaching op de interactievaardigheden middels o.a. video interactiebegeleiding neemt daarbij een belangrijke plek in, omdat de interactievaardigheden de basis vormen van ons pedagogisch handelen. Structureel krijgen pm'ers interactiebegeleiding in contact met kinderen. Daarnaast worden er verschillende pedagogische verdiepingscursussen aangeboden voor pm'ers en locatiemanagers, afgestemd op de behoefte van de vestiging.

10. Afsluitend.

Als de ouders vragen hebben, dan kan dit via de mentor van het kind, maar natuurlijk ook aan de locatiemanager, kantoor en directie.

Wij wensen iedereen een fijne, leerzame tijd bij De Droomplaats.

Met vriendelijke groet,

Het team, locatiemanager en directeur van De Droomplaats Okidoki

11. Bijlage tijdelijke wijzigingen

Soms zijn er kleine tijdelijke wijzigingen in ons pedagogisch werkplan. Om nu niet iedere keer het hele plan te herschrijven hebben wij gekozen om als dit aan de orde is een bijlage/aanhangsel te maken. Hier vermelden wij dan de versie en de startdatum en aflopende datum.

Bijlage versie	Startdatum	Eind datum
Stint wordt niet gebruikt na het ongeval en het verbod van de overheid.	Eind september 2018	Tot allerlei veiligheidsaspecten zijn uitgevoerd en de overheid het gebruik van de Stint weer toestaat.
Bijlage Corona crisis	Per 5 juli werken we werken volgens een nieuw addendum. Sluiting per 16 maart 2020. We bieden noodopvang volgens de gezondheidsmaatregelen van de overheid. Sluiting per 16 december 2020. We bieden noodopvang volgens de gezondheidsmaatregelen van de overheid.	Tot de volgende versoepelingen of aanscherpingen Per 11 mei 2020 zijn de kinderdagverblijven weer geopend. Per 8 juni 2020 gaan alle basisscholen weer volledig open. Per 8 februari zijn de kinderdagverblijven weer geopend. Op de BSO bieden we alleen nog noodopvang aan.
Bijlage verlof Nienke per 21 september.	Nienke gaat met zwangerschapsverlof. Silvia zal haar stamgroep overnemen en de mentorkinderen zullen verdeeld worden over de andere vaste pm'ers van de groep.	Einde zwangerschapsverlof.